

protestáns
Téka

A Károli Gáspár Református Egyetem
Hittudományi Karának diákújsága

I. évfolyam 4. szám, 2006. december
Megjelenik évente 8 alkalommal:
*szeptember, október, november, december,
február, március, április, május.*

Kiadja:

Károli Gáspár Református Egyetem
Hittudományi Kara

A kiadásért felel:

A KRE-HTK dékánja

A megjelenést támogatja a
Dunamelléki Református Egyházkerület

A szerkesztőség címe:

1092 Budapest, Ráday utca 28.
Tel/fax: 06/1-218 0266, 06/30-488 8780
e-mail: protestansteka@gmail.com

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság:

Csóke János, Esztergály Előd Gábor,
Imre Zita, Kovács Zsolt Levente, Miklósy-
Hosszú Ödön Koppány, Nyiscsák Emma,
Stefán Attila

Korrektor:

Nyiscsák Emma

Főszerkesztő és tördelő:

Esztergály Előd Gábor

Leveleiket, kéziratokat elektronikus és
postai úton is fogadjuk. A kéziratokat nem őríz-
zük meg és nem küldjük vissza.

A folyóirat megjelenését és terjedelmét az
eladott példányszámok határozzák meg, ezért
minden támogatást hálás szívvel fogadunk a
következő számlaszámra:

Dunamelléki Református Egyházkerület
HVB Hungary Bank
10918001-00000014-94920050

HU ISSN 0000000000

Nyomás és kötés:

Zöldbatyu Bt., Budapest

Felelős vezető:

Kosz János

Tartalom

KARÁCSONYI KÖSZÖNTŐ	2
PRÉDIKÁCIÓ	
Joó Sándor: 1958-1959 határán	4
TANULMÁNY	
Bolyki János: A megtestesülés és a János evangélium	7
Bálint Sándor: Népi ünnepneveink világából	10
ÉLŐ HIT	
Esztergály Előd Gábor: Minden nyavaja ellen való hasznos recept	14
BIZONYSÁG	
Becker Norbert Gyula	20
SZÉPIRODALOM	22
TÖRTÉNET	
Bolyki János: Tűzből kikapott üszög	24
Medgyessy László: „Hleba“	26
KARÁCSONYI MESE	
Wass Albert: A csodálatos balzsam...	30
AJÁNLÓ	34
HÍREK	35

ELŐFIZETÉS

Az újság előfizethető személyesen fél-
fogadási időben a szerkesztőségben, vagy
az Egyetem számlaszámára befizetett elő-
fizetési díjjal, jelezve annak jogcímét.

Az újság előfizetésének ára 1 évre
(postaköltséggel): 2100 Ft/8 szám.

*A címlap és a hátsó borító fotóját
készítette: ifj. Part Imre (Badacsony)*

JELEN SZÁMUNKBAN KÖZREMŰKÖDTEK:

Dr. Békési Sándor, a KRE-HTK dékánja
prof. Dr. Bolyki János, a KRE-HTK Újszövetségi
Tanszékének nyugalmazott professzora
prof. Dr. Medgyessy László, vendégprofesszor (USA)
Becker Norbert Gyula (budafoki segédlelkész és
vallástanár)
Damásdi Luca (III. évf., vallástanár-magyar szak)
Dányi-Nagy Mária (III. évf., lelkész szak)
Esztergály Előd Gábor (III. évf., lelkész szak)
Gyerkó Imola (III. évf., lelkész szak)
Dr. Imre Zita (III. évf., lelkész szak)
Nyiscsák Emma (III. évf., vallástanár-magyar szak)

A Protestáns Téka ára: 300 Ft.

KARÁCSONYI KÖSZÖNTŐ

Megszólal az ébresztőóra...
Angyal mondja: Ne féljetek!
Mi nyöszörgünk: Hmrsz...
Angyal mondja: ...mert íme hirdetek néktek nagy örömet.
Mi morgolódunk: Jórgl. Hello. Áldás békesség!
Gutmorgn...
Angyal mondja: Az egész népnek öröme léssen.
Mi panaszkodunk: Utálok az egészset.
Angyal mondja: Született néktek ma a Megtartó.
Mi okoskodunk: Ha megkapom ezt az állást, jobban fogom csinálni ezeknél. Van még egy kis bizniszem, ha letudom, lesz miből. De a karácsonyi ajándékokat mikor veszem meg?
Angyal mondja: Az Úr Krisztus, a Dávid városában.
Mi szajkózzuk: Angyalok nincsenek is. Mi modernek vagyunk. Haladók vagyunk. Reformerek vagyunk. Demokraták vagyunk. Hívók vagyunk.
Angyal mondja: Találtok egy kisgyermeket bepólyálva feküdni a jászolban.
Mi pedig megyünk a magunk útján. Jó helyen vagy? Abból nem lehet megélni. Majd oda mennek a balekok. Ki fogja ezt elintézni. Meg van beszélve. Apukád? Nagybácsid? Ne viccelj, magamra maradtam az adósságaimmal. Fokozatosan leépülünk kettőtől az egyre.
Angyal mondja: Dicsőség a magasságban Istennek!
Mi elveszítettük magunkban a kisgyermeket. Elveszítettük igazi emberségünket: a pásztor. Polgárok vagyunk. A legrosszabb értelemben. A Titanic elsüllyedése után. Trianon után. Vészkorszakok után. Orwell után. Elveszítettük magunkat: a pásztor. A pásztor, aki felnéz az égre, mert meghallja az angyal szárnyuhogásának halk nesztét, miközben őrzi a reabízottakat. Aki

rá tud csudálkozni az éjszakai menny-ég sziporkázó csillagaira. Aki képes megérteni az angyalok szavát: „A földön békesség, és az emberekhez jóakarát!”
Kisgyermek és pásztor. Akik egymásra találtak. Ők hiányoznak a mi világunkból. Van ügyes és van kihasznál, van zseni és van udvari bohóc, van nagy tudós és van főguru, van nagyvezír és van még nagyobb vezír. De nincs pásztor és nincsen gyermek. Csak őrző-védők és infantilisek vannak.
Angyal mondja: Dicsőség a magasságban Istennek!
Mi: térdre rogyunk ezen az éjszakán.
Angyal mondja: Találtok egy kisgyermeket bepólyálva feküdni a jászolban.
Mi: álmétkodva rádöbbenünk saját méltóságunkra.
Angyal mondja: Az Úr Krisztus, a Dávid városában.
Mi: kezdjük megvetni lábunkat az archimédeszi ponton.
Angyal mondja: Született néktek ma a Megtartó.
Mi: fölegyenesedünk.
Angyal mondja: Az egész népnek öröme léssen.
Mi: pásztorok vagyunk.
Angyal mondja: Mert íme hirdetek néktek nagy örömet.
Mi: őrizzük a nyáját.
Angyal mondja: Ne féljetek!
...és felkel az új nap.
„Igen biztos nálunk a prófétai beszéd, amelyre jól teszitek, ha figyelmeztetek, mint sötét helyen világító szöveteknek, míg nappal virrad és hajnalcsillag kél fel szívetekben.“ (2Pét 1, 19)

Békési Sándor

A Dékán úr ünnepi köszöntője után, a Szerkesztőbizottság már csak annyit mondhat, hogy fogadják sok szeretettel a Protestáns Téka karácsonyi számát. Mi, teológus hallgatók, ezt az ajándékot készítettük Megváltó Urunk születésnapjára emlékezve. A megannyi tartalmas és szívet melegengető írás mellett, illusztrációként Márton László ordacsehi fotóművész alkotásait közöljük,

amelyeket ez év elején a Balaton partján készített, megörökítve Teremtő Atyánk utolérhetetlen fantáziáját. Így az év végén, az 1956-os forradalom és szabadságharc hősei előtt tett tiszteletünket, egy utolsó mementóval, Márai Sándor oly jól ismert, és megúnhatatlan versével, a Mennyből az angyal cíművel zárjuk (22. o.).

Áldott és Szeretetben gazdag ünnepeket kívánunk minden kedves Olvasónknak!

mártonfotó 2006. március

JOÓ SÁNDOR

1958-1959 HATÁRÁN*

Alapige: Zsoltárok 139, 23-24.

„Vizsgálj meg engem, óh Isten és ismerd meg szívemet! Próbálj meg engem és ismerd meg gondolataimat! És lásd meg, ha van-e nálam a gonoszságnak valamilyen útja? És vezérelj engem az örökkévalóság útján!”

Földi vándorutunk közben megint egy határállomásra értünk: az 1958. és az 1959. esztendő határára. Hamarosan kilépünk az egyikből és belépünk a másikba.

Tekintsük ezt az órát, amit itt töltünk most a templomban, valóban úgy, mint mikor az ember utazás közben határállomáson tartózkodik. A határon mindig vannak csempészek, akik igyekeznek megtéveszteni a vámőröket, egyes trükkkel akarnak kibújni a vámvizsgálaton, és így csempészni át titkos holmijaikat a határon. A december 31. és január 1. közötti határon is sokan akarnak illegális módon átjutni, azaz vámvizsgálat nélkül. Pedig ha régi szívvel akarja kezdeni valaki az új évet, az bizony semmi újat nem hoz a számára, nem fog megváltozni semmi, marad minden ahogy volt. Vagyis, ha nem jelentkezünk le az Úr vámhivatalánál, és az egész régi csomagunkat mindenestől átcsempésszük az új évbe, akkor az csak a naptár szerint lesz új esztendő, de valójában a réginek a folytatása. Viszont, ha most a legális úton megyünk, azaz az isteni kontrollon át, akkor igazán minden lehetőség megvan arra, hogy holnap valóban valami új kezdődjék az életünkben.

Ugye tudjátok, hogyan szokott történni a határnál: lezárul egy sorompó, meg kell állni, és akkor következnek bizonyos formalitások. A kérdések, amelyeket ilyenkor föltesznek az embernek, rendszerint mindig egyformák, csak a feleletek különbözők. Három kérdésre mindenkinek meg kell válaszolni.

Az első kérdés így hangzik: hová utazol, hová igyekszel? Legjobb lenne, ha nekem most nem kellene tovább beszélnem, hanem ki-ki maga válaszolna a kérdésre. És ha mégis

beszélek tovább, nem azért teszem, hogy én feleljek meg mások helyett, hanem csak azért, hogy magát a kérdést még jobban kiélezzem a számotokra. Tehát: hová utazol? Hová igyekszel? Hiszen úgy sietsz, úgy hajszolod magad előre mindennap, hogy alig érsz rá megállni, lelkileg is megpihenni egy-egy imádságra, csendes órára. Észre se veszed az idő múlását, összefolynak a hetek meg a hónapok, egyre fáradtabban vonszolod magad, egyre törődöttebb az arcod, egyre kimerültebb a lelked, egyre fogy az erőd... te csak rohansz tovább, – de legalább tudod-e, hogy hová? Vagy talán küszködve, verejtékezve, nagyokat sóhajtva, meg-megállva vonszolod magad egyik napról a másikra, göröngyös úton, örömtelenül, sötét árnyékok között: – vagy talán éppen megfordítva: gondtalanul, vidáman, könnyedén lépegetsz tovább, mint aki előtt még hosszú út van...

Mindegy ki vagy, honnét jöttél, milyen utasa vagy ennek az életnek, reménykedő vagy szomorú, öreg vagy fiatal, most megállít a kérdés: hová mégy, hová akarsz megérkezni, mi a végcélja az utadnak? Tudod-e határozottan? Vagy pedig csak úgy kínlódsz, sodródsz, hanyódsz-vetődsz mindig tovább és tovább valahova, valami bizonytalan, ködös jövő felé és végül a sír felé?

A csavargó, meg a vándor az, akinek nincs határozott célja, akinek az egész útja csupa esetleges, véletlenszerű, maga se tudja, hová, merre, csak megy tovább, amerre lehet és amíg lehet.

Az életnek is vannak ilyen csavargói, tétova vándorai, akiket visz a lábuk, vagy sodor a végzetük, de hogy hová érkeznek majd – nem tudják. Éppen ellentéte a csavargónak a zárándok, a vándornak az utas, aki úgy halad előre, hogy a szeme előtt mindig ott van a cél, ahová meg akar érkezni. Az ilyen zárándok élete minden szakaszában és helyzetében tudja, hogy útban van a cél felé. – És ez a végső cél a mi számunkra se lehet más, mint amiért

*Elhangzott Szentendrén 1958-ban. Nyomatásban megjelent az *Elegendett adósság* című kötetben.

Jézus megszületett, élt, szenvedett, meghalt és feltámadott: vagyis az üdvösség, az örök élet, a menny dicsősége és boldogsága. Ez a végállomás, e felé tart az egész földi zarándokút. Ha tudom azt, hogy hová fogok megérkezni, akkor másodrangú fontosságúvá válik, hogy útközben milyen fordulatok, milyen események, milyen örömök vagy szenvedések érnek, – fő dolog, hogy ezek mind közelebb visznek a végcélhoz.

Én tudom, hogy itt mindenki oda szeretne egyszer megérkezni: a boldog örökkévalóságba, – de éppen az a kérdés, hogy igazán afelé vagy-e útban? Hová még? Nem lehet elkerülni a kérdést! Ne bújj ki a kontrollon! Inkább tedd azt, amit a zsoldáríró: tárd föl a szívedet a mennyei vámhatóság előtt és kérjed magad: „Vizsgálj meg engem, óh Isten, és vezérelj engem az örökkévalóság útján!”

A másik kérdés a határon rendszerint így szokott hangzani: Kérem az útlevelet! – Ha most egy mennyei hatóság úgy igazán kérné tőlünk az útlevelet, vajon ki mit venne elő, mivel igazolná magát? Talán valaki előkeresné azokat a keresztleveleket, amelyekkel 1944-ben kellett hatodíziglen visszamenőleg igazolni, hogy ún. őskeresztyén származású, így közhivatali állásra alkalmas. Vajon jó-e ez a sok papír most itt is? Vagy talán még a saját konfirmációi bizonyítvány is kell hozzá? Nos, az is megvan! Ha ez még nem volna elég, itt vannak az egyházi adónyugták visszamenően jó néhány esztendőre. „Kérem én rendes egyháztagnak vagyok a Pasaréten, tudom igazolni. Az ott elhangzott prédikációk jó néhány kéziratát is őrzöm.” Ez csak elég tán? – De a vámőr összegyűri a sok papírt, eldobja mint a szemetet, és megismétli a kérdést: Kérem az útlevelet. – Talán a Bibliát gondolja? Előveszed a Bibliádat, megmutatod, hogy íme látszik rajta a használat, látni rajta, hogy olvasod rendszeresen, benne van a vezérfonal is, – odateszed mellé még az öreg Szikszay-imakönyvet is, biztosítod a vámőrt, hogy nagyon szerette ezt az imádságos könyvet már a dédanyád is, ebből imádkozol te is igen gyakran... és íme – még mindig nem elég! – Milyen legitimáció kell hát még? Előtárod az erkölcsi bizonyítványodat, melyből kiderül, hogy nem öltél, nem loptál, becsületes, tisztességes gondolkodású, áldozatkész, gyermekeidet, családodat szerető jó ember vagy,

aki ugyanúgy, mint a bibliai gazdag ifjú, a parancsolatokat mind ifjúságodtól fogva megtartottad; mindenki tudja rólad, hogy vallásos meggyőződésű ember vagy, volt is kellemetlenséged miatta a gyárban; elmondod még hozzá, hogy hány emberen segítettél, mennyi jót tettél a szegényekkel, – de a vámhatóság egyáltalán nincs meghatva a kitergetett sok szépségtől és jóságtól, – félretol mindent, és azt mondja: értsük meg végre egymást, mindez semmit se számít. Ez mind nem útlevél.

Mi hát az az útlevél? Mi hát az az üdvösséget, mennyei polgárjogot igazoló legitimáció? Ha most úgy igazában véve beleláthatnék a szívetekbe, talán nagyon megrémülnék, hogy milyen soknak nincs rendben az útlevele! Pedig talán több mint egy évtizede hallgatja itt egy csomó ember hetenként az igehirdetést, és még mindig útlevél nélkül jár és remél bejutni egyszer az örökkévalóságba! Nos, hadd mondjam meg: az egyetlen legitimáció nem más, mint Jézus maga! Az, hogy ott van-e a hitében Jézus, a megváltó Krisztus? Az egyetlen útlevél a mennyei örökkévalóságba az a hit, hogy Jézus az Isten Fia az én Megváltó Uram! Hogy is mondja Jézus: „Bizony, bizony mondom néktek, hogy aki hallja az én szómat, és hisz annak, aki engem elbocsátott: annak van örök élete.” Tehát nem akármilyen hitről van szó, hanem olyan hitről, amelyik elfogadta Istentől Jézust a Megváltót, Jézus érdeméért a bűnbocsánatot, az örök életet. Még egyszer: nem akármilyen hitről van szó; a teremtő és gondviselő Istenben való hit még semmiben sem különbözik a pogány népek primitív hitétől, vagy a mohamedánok vagy a zsidók hitétől, – sőt az ördögök hitétől. Meg van írva, hogy az ördögök is hisznek Istenben és rettegnék tőle. Itt most olyan hitet keres benned az Úr, amelyik felismerte Jézusban az Isten aláhajló, mentő szeretetét, az Isten Fiát, és naponként fogadja el Istentől a Krisztusban adott új, megszentelt életet. Mindegy hogy ki vagy: gazdag vagy szegény, művelt vagy tanulatlan, megvetett bűnös vagy erényes honpolgár, – a legitimáció az örökkévalóságra a te számodra is egyedül: Jézus! Sohase mondhatod azt, hogy Uram, de hát nézd az életemet, vagy az átélt szenvedéseimet, hanem csak ezt: Nézd Uram Jézus életét és szenvedését! Sohase a te ilyen vagy amolyan érdemedről van szó ebben az útlevél-

ben, hanem kizárólag Jézus érdemeiről. Sohasem a te ilyen vagy amolyan jócselekedeted számít, hanem kizárólag az, amit Jézus cselekedett érted, amikor vállalta helyetted a kárhozatal halálát a kereszten és kivívta számodra a halálból való feltámadást húsvétkor. Ez számít, ez legitimál téged is, engem is egyedül!

Ezzel a hittel lehet mindig igazán újat kezdeni. Sőt, akár az egész elrontott életet újrakezdeni, és most már másképpen élni! Megvan-e, rendben van-e az útleveléd? Tárd oda magad a vámhatóság elé és kérjed magad: „Vizsgálj meg engem, óh Isten, és ismerd meg szívemet! Próbáld meg engem, és ismerd meg gondolataimat!” (23. vers) – Benne van-e igazán Jézus?

És a harmadik kérdés így hangzik rendszerint a határnál: Mit viszel magaddal, mi van a csomagban? – És most bizony igazán nagyon jó volna, ha mindenki kinyitná a batyuját, és önként megmutatná, mi mindent hoz magával 1958-ból, és mit akar átvinni magával 1959-be? Mit akarsz azzal a sok minden fölösleges teherrel, amivel tele van a batyud? Például, miért viszed tovább a gondoknak azokat a nehéz köveit, amik eddig annyira megnyomorítottak? Vagy miért akarod átvinni a határon az elmúlt évnek a fájdalmait, szomorú emlékeit, csalódásait? Azért, hogy a jövő évben is megbénítsák az életedet, megmérgezzék minden apró örömet? Az élet egyik legnagyobb művészete: letenni a fölösleges terheket! Óh, de sokszor láttam már, hogy valaki azért ment tönkre testileg-lelkileg, azért roskadt össze, mert nem bírta lerakni régi fájdalmak emlékét. Nos, most az Úr belenyúl a batyudba, rámutat a gondjaidra, bajaidra és azt mondja: hagyd ezt itt, ne vidd tovább magaddal, a határon túl lesznek majd új terhek, amiket cipelned kell, – túl nehéz lenne így... Szabad letenni a terheket, hiszen annyi biztatás szól felénk az igéből: Minden gondotokat (Őreá vessétek, mert néki gondja van rátok! És: Ne aggodalmaskodjatok, jól tudja a ti mennyei Atyátok, mire van szükségetek. Meg: minden javukra van azoknak, akik Istent

szeretik. Ne rejtse hát el a vámvizsgálat előtt a holmijaidat: segíteni akar rajtad! – Hadd találja meg az Úr azt a kis ördögöt is, amelyik talán szintén ott lapul a sok minden csomag alján, amelyikkel az elmúlt évben olyan meghitt jó barátságot kötöttél, és amelyiktől a legkevésbé akarsz megválni. Pedig tudod, hogy sok bajt csinált az elmúlt évben is, mégis át akarod csempészni az újba. Az egyik csomagban talán bor a neve, a másikban talán titkos szerelmi kapcsolat valakivel, a harmadikban szenvedélyé vált dohány, vagy kártya, vagy morfium, vagy álmodozás... Engedd, hogy elvegye most tőled itt a határnál a mennyei vámhivatal! – És ki tudná még felsorolni azt a rengeteg bűnt, ami mind-mind fölöslegesen terheli a batyut, amit tulajdonképpen egyet se volna szabad átvinni a határon. Minden olyan bűn, amiről tudod vagy sejtet, hogy bűn, de amit még nem bántál meg és nem tettél le a Krisztus megváltó vére alá, amit nem adtál át az Úrnak: mind-mind illegális csempészáru, ami veszélyezteti, az egész továbbutazást. Ne vidd tovább, egyszer nagy bajod lesz belőle! Legjobb, ha önként feltárjuk a batyut és magunk kérjük: Vizsgálj meg engem, óh Isten, és lásd meg, ha van-e nálam a gonoszszágnak valamilyen útja?

Most azt ne gondolja valaki, hogy azzal, hogy végighallgatta ezt a prédikációt, már szerencsésen átesett minden vámvizsgálaton, és mehet tovább egy boldogabb új esztendő felé! Nem. Megmondtam, hogy én nem válaszolok senki helyett se a kérdésekre, csak kiélezem a kérdéseket, hogy jól értsük, miről van szó. Tehát, még egyszer kérek benneteket, ne akarjunk úgy átmenni 1958-ból 1959-be, mint a csempészek, bújva, szökve-disszidálva, hanem legálisan, azaz becsületesen odaállva Isten elé és kérve: Uram, te vizsgálj meg engem, hogy hová megyek, rendben van-e az útlevelém, mi van a csomagomban? – Ne féljete a vizsgálattól! Mennél alaposabban történik, annál bizonyosabb, hogy holnap megújult szívvel, testi és lelki erővel kezdünk egy új esztendőt!

Amen

BOLYKI JÁNOS*

A MEGTESTESÜLÉS ÉS A JÁNOS EVANGÉLIUM

János evangéliumában Jézus hét csodájával találkozhatunk, mégpedig fokozódó nagyságrendben: a borra szomjazó kánai lakodalmások finom itallal történő megajándékozásától kezdve, egészen a halott Lázár feltámasztásáig. De ha magát az evangélistát megkérdeznénk, azt válaszolná, hogy ezek az események csupán jelek, valódi csoda (misztérium) pedig csak egy van, mégpedig: a megtestesülés (testté létele, inkarnáció), vagyis a karácsony csodája. Evangéliuma első fejezete 1-18. verseiben, a himnusz-szerű Prológusban (Előszóban), János a megtestesülés titkát foglalta szavakba.

A kimeríthetetlen tartalmú Prológusnak most „szerényen“ csak három kérdést tegyünk fel: (1) Milyen előzményei voltak a megtestesülésnek? (2) Miben állt a titka? (3) Melyek ennek az eseménynek a következményei?

A megtestesülés előzményeként az Ige „praeegzisztens“, vagyis a teremtés előtti létét, munkáját és tulajdonságait kell említenünk (Ján. 1,1-4). Az Ige (héberül: Dábár, görögül Logosz) képzete már az evangélium megírása előtt használt volt az ókor világában. Héberül Isten „Szavát“ jelentette az Ószövetségben, a görög filozófiában az egész világot irányító isteni rendet, vagy azt az isteni erőt, amely a dolgoknak életet, formát ad, tehát a szellem kisugárzását az anyagi világba. Az ókori vallásbölcseletben, különösen annak gnózisnak („ismeretnek“) nevezett irányzatában a Logoszt középső lénynek, közvetítőnek tekintették az isteni és emberi világ között.

De csak János az, aki azt tanítja, hogy az Ige már a teremtés előtt is létezett, („Kezdetben volt“), Istennel egylényegű személy volt („Isten volt az Ige“) és „minden“, azaz az egész teremtés „általa lett“. Márk evangéliuma Jézus történetét a megkeresztelésével kezdí, Máté és Lukács az angyali jelenéssel vezeti vissza, aki Máriának és Józsefnek

elmondja, hogy születendő fiúk Isten Fia lesz. János azonban visszamegy az idők kezdete, a létezés kezdete elé s azt mondja el, hogy az Ige már akkor is létezett. Mégpedig tevékenyen létezett, hiszen isteni lény hozta létre az egész világot. „Minden általa lett“, nincs a világnak olyan része, ami kivonhatná magát isteni uralma alól, vagy amiről ő lemondott volna.

„Benne“ – már a teremtés előtt – „volt az élet, s az élet volt az emberek világossága“. Figyeljük meg, hogy az evangélista – aki a mózesi teremtéstörténethez (Ter. 1-2 fejezetek) írva a maga keresztény reflexióit a csillag-, állat- és növényvilágot, valamint azok teremtését, a tömör „minden“ szóba foglalta össze az embervilág teremtésénél pedig valamivel részletesebben időzik. A teremtő, isteni Igében élet volt. Az élet a bibliai gondolkodás szerint tudatos kapcsolatban léteket jelent. Az embernek azt a méltóságát, hogy teremtményként kapcsolatban lehet Alkotójával. Ez csak az isteni Ige által valósulhat meg, aki olyan életet ad, ami „az emberek világossága“, azaz sötétben tévelygésükből megmentője, iránymutatója, biztonságérzetük megadója, erkölcsi mércéje.

A megtestesülés titka: „az Ige testté lett“ (1,14a). Az evangélista görög nyelven itt – az eddigi múltban lejátszódó, tartós cselekményt kifejező létigék („volt ... volt ... volt“: 1. 4. 9. versek) ismételtetése után – egy hirtelen bekövetkező, váratlan és változást okozó eseményt („lett“) mutat be. R. Schnackenburg, a neves katolikus írásmagyarázó ezt mondja erről: „A Logosz létmódja megváltozott“. Aki eddig isteni létmódban az Atyánál volt, most földivé, emberré, testté lett. Ez nemcsak az ő történetében fordulat, de az egész kozmosz történetében az.

A „test“, amivé a mindenestől szellemi Ige „lett“, nem az emberi személyiség külső megjelenését adó „jeltest“, hanem az élőlények teste anyagát adó „hústest“. Felvette anyagi,

halandó, történeti létünk formáját. Azt a létformát, amelyben mi csak bűnösen tudunk élni. Ő azonban bűn nélküli volt, s ezzel megszentelte ezt a létformát. Ez az anyag (a természet), a történelem és a bűn komolyan vétele Isten részéről. Ha történetivé és testben megjelentté vált Isten, akkor emberré vált. Egyúttal mélységes közösséget vállalt az emberrel, aki természeti, történelmi és bűnös lény.

Istent nem lehet azóta máshol, másban megtalálni csak a Názáreti Jézusban, az emberben, aki e világban megjelent. Őbenne találkozik a teljes transzcendencia a teljes immanenciával. Biblikus kifejezéssel: Isten világa meg a miénk Benne találkozik megkülönböztethetően, de elválaszthatatlanul. (A két utóbbi kifejezést a Kr. u. 451-es kalkedoni dogma is használja). Azért lett értünk testté, hogy mi testtől-lelkéstől Istenéi legyünk.

Arról viszont, hogy miképpen történt a Logosz testté létele, János evangéliuma – az első három evangéliummal ellentétben – egyetlen szót sem szól. Vagyis Jézus történetének egyetlen mitikus témáját mitológiátlanítja. Egyszeri és megismételhetetlen esemény ez, szemben a mítoszok ismétlődő „megváltás-történeteivel“ és a történelem ismétlődő ál-megváltói eljöveteleivel. A mitológiátlanítás nem jelenti a misztérium tagadását. Éppen az a nagy különbség a mítosz és a misztérium közt, hogy az előbbi „mindent tud“ (=mindent tudni vél) arról, ami titok, meg is tudja magyarázni azt. A misztérium viszont néma és csodálkozó rámutatás Isten tetteire és részesedés abból.

Milyen következményei vannak a megtestesülésnek? „Az Ige testté lett és közöttünk élt.“ Ezzel korszakot zárt le és korszakot nyitott a történelemben, az üdvösség történetében. János evangéliuma 1,17 szerint a törvény korszakát Mózes, a kegyelem korszakát Jézus Krisztus hozta el. Mózes által Isten akarata egy részét meg lehetett tudni. Ez elvitathatatlan érdeme a Tízparancsolat közvetí-

tőjének. Jézus Krisztus által viszont Isten akarata teljességével lehet találkozni. Ő a Törvény igazi értelmét tárta fel a szeretet-törvényben. Általa nem a Törvény tételeiben, hanem egy valóságos emberi, történeti személyben találkozhatunk Istennel.

„Láttuk az ő dicsőségét.“ A megtestesülés csodájáról éneklő és hitvallást tevő keresztény gyülekezet hangja ez, többes szám első személyben: „Mi láttuk“. Amilyen paradox gondolat volt, hogy az Ige testté lehetett, annyira az, hogy az emberi testben meg lehet látni az isteni dicsőséget. De nem minden emberi testben látszik ez, hanem elsősorban Jézusban. Nem is mindenki látja meg Benne Isten dicsőségét, csak az, aki befogadja őt hitel. A Jánosi gyülekezet éneke-hitvallása arról szól, hogy ők meglátták Jézusban – még a keresztben szenvedő Jézusban is, sőt Benne igazán – az isteni, messze fénylő dicsőséget. Érdekes, hogy az első három evangélium mindegyikében előfordul „Jézus megdicsőülése a hegyen“ története János evangéliumában nem szerepel. Ennek az oka, hogy ő mindig látta Jézus dicsőségét, csodajeleiben éppúgy, mint szenvedés-vállalásában.

Számára Jézus legnagyobb dicsősége az volt, hogy szavaival, életével, halálával és feltámadásával „kinyilatkoztatta őt“ (18.v.), vagyis az Atyát. Honnan vette a negyedik evangélium szerzője ezt a gondolatot? Onnan, hogy a megtestesült Ige, mint a Szentháromság második személye, mindenkivel jobban ismeri az Atyát, hiszen „az Atya ölen van“ az örökkévalóságban, mint fejét az apja mellére hajtó fiú. Ilyen meghitt és bizalmas viszonyban van Istennel, ezért hiteles a Róla mondott kinyilatkoztatása vagy tanúvallomása. Ahogyan Jézus az Atyáról adott hiteles tanúvallomást, úgy ad János evangélista is Jézusról, hiszen az utolsó vacsora alkalmával Jézus ölébe hajtotta le a fejét (Ján. 13, 25 és 21, 20). Ezért tudja mai olvasóinak hitelesen elmondani a megtestesülés misztériumát.

mártonfotó 2006. március

BÁLINT SÁNDOR

NÉPI ÜNNEPNEVEINK VILÁGÁBÓL*

A kutatás előtt ismeretes, hogy a kalendárium ünnepeinek, jeles napjainak jellegzetes magyar megnevezéseit eddig Velledits Lajos sorolta föl legrészletesebben. Mi most hozzá csatlakozva a magunk személyes gyűjtésére támaszkodunk, de természetesen gondunk van másoknak szórványos adalékaira is.

Az évkezdő újév, újesztendő; kiskarácsony után első nagy ünnep a Háromkirályok napja (jan. 6.), másként vízkereszt (epiphania). A Teleki-kódex fordítása szerint Úr kijelentése görögkatolikusaink ajkán úrjelenés.

Hagyományos, liturgikus eredetű szóhasználat szerint a vízkeresztől az évenként változó időpontú húshagyóig terjedő időszak a farsang régebben a zajos mulatságok: céhlakozások, menyegzők, bálók évadja. Hamvazószerdától húsvét napjáig tart a nagybőjt, vagyis a Krisztus böjtölésére, szenvedéseire való épületes emlékezés.

A vízkeresztet követő vasárnapokat az Érdy-kódex így nevezi meg: első menyegzős vasárnap, másodmenyegzős vasárnap, harmadmenyegzős vasárnap meg a többi, vagyis amikor az egyház nem tiltja a zajos mulatsággal járó menyegzőt. Természetesen nem ezeken az Úrnak szentelt vasárnapokon tartották a lakodalmakat, de a szószékről ilyenkor hirdette ki a pap a házasulandókat. Ezzel meg is könnyítette híveinek a kalendáriumi tájékozódást. Ennek maradványa, hogy tudomásunk szerint a szegedi, továbbá a Kalocsa vidéki nép hagyományosan így nevezi meg a farsang vasárnapjait: első vasárnap, második vasárnap, harmadik vasárnap meg a többi. Az utolsó a farsangvasárnap.

Tudnunk kell, hogy katolikus parasztságunk egészen az újabb időkgig szinte csak hétfői és szerdai napokon lakodalmazott. A keddet általában szerencsétlen napnak tartották. Csütörtökre a péntek következett, amikor már nem illett hangosan mulatozni, húsfélét reggelizni. A szombati lakodalom megakadályozta

volna az elázott, de legalábbis álmos híveket a vasárnapi misehallgatásban. Ezért emlegette a szegedi nép még századunk elején is a farsang hétfőit és szerdáit így: első hetfe, második hetfe, harmadik hetfe, utolsó hetfe, illetőleg első szerda, második szerda, harmadik szerda, húshagyó előtt pedig utolsó szerda. Ez a megkülönböztetés még föltétlenül a magyar középkorra megy vissza. Arra is jó volt, hogy egy atyafiságon belül ne essék ugyanarra a napra két lakodalom.

Pál megtérésének (jan. 25.) öreg szegediek ajkán Jóraforduló Pál a neve. Ettől kezdve – mint mondják – kifelé haladunk a télből.

Számos esztendőben még a farsangi időszakra esik Üszögös, turai alakjában Üszögető, Sándorfalván Széklábfúró Szent Péter napja (febr. 22.). Az elnevezést nem tudták megmagyarázni.

A hamvazószerda előtti harmadik vasárnapnak (septuagesima, hetvenedvasárnap) görögkatolikusainknál az evangéliumi rész után farizeus és vámos vasárnapja a neve.

Az utána következő vasárnapot (sexagesima, hatvanadvasárnap) Gyöngyöspatán kövérvasárnap néven emlegetik. Székesfehérvárott a magvetőről szóló evangélium nyomán gazdák vasárnapja, görögkatolikusainknál más böjti hagyományaik miatt húshagyó vasárnap, a Zoborvidéken játékos, farsangi hangulatot idéz a talajvasárnap, tananajvasárnap.

Kövércsütörtök a farsang utolsó, lakmározó csütörtöki napja. Tréfás neve zabálócsütörtök, torkoscsütörtök, egyes palóc falukban, így Ipolytarnócon, Bujákon zsírocsütörtök, Göcsejben a „tobzódik“ alakváltozataként dobozucsütörtök is hallható. A hét neve palóc helyeken kövérhét, a napot egyes volt nyugatmagyarországi helységekben (Németlövő, Rábafüzes) Fastenpfingsten néven emlegetik.

A nap eredeti archaikus, halottkultuszt idéző hagyományvilága teszi érthetővé a moldvai csángóság halottak húshagyatík, halottak húshagyata és halottak csetertekik elnevezéseit.

A kövéracsütörtökre következő pénteknek a szegedi tájon soványpéntök az öregek ajkán hallható neve.

A mi görögkatolikusainknál, de a román görögkeletiekénél is a következő szombat a halottak szombatja. E szombatnak a Lányi-kódexben és az ország több részén húshagyószombat a neve.

Farsang utolsó vasárnapja közismert nevén húshagyóvasárnap (quingagesima, ötvenedvasárnap), röviden húshagyó. Népnyelvi változatai közül megemlíthető a vasi, zalai húsjó, húshajó, a hadikfalvi húsgyó, húsgyat az északi csángó húshagyás, tréfás székely szóval csonthagyat. Másként még országszerte farsangháromnapok, háromnapok, farsang farka. A moldvai, éspedig diósfalusi csángókból piroskavasárnap a neve, mert az ünnepre különleges kalács, a piroska sült. A vendég a család halottjaira emlékezve köszönte meg.

Székelyföldön, Csíkban tréfás csonthagyóvasárnap, sonkahagyóvasárnap, ha pedig farsangon esküdt új pár van a háznál, vővasárnap néven is emlegetik. A Zoborvidéken sardóvasárnap a neve: a legények sardóznak, vagyis szerencsét, bőséget mennek kívánni.

A hétfőnek az egyébként közismert húshagyóhétfő, farsanghétfő, a keddek pedig húshagyókedd az északi csángók ajkán húshagyási kedd általánosan farsangkedd a neve. Nagyváty baranyai faluban keserű humorral madzaghagyókedd néven is emlegetik. Utalással, hogy disznótóri egymás nem lóg a madzagon, mert már elfogyott, vagy nem is volt rajta.

A moldvai csángók farsang végi mulatságának Szent István király napja, nagykirály napjai a neve, amelyhez mondai hagyomány fűződik.

Istensegítsi öregek a háromnapokat dúsgazdag innappjai néven emlegették, mert e napokon történt a dúsgazdagolás, vagyis a bibliai dúsgazdag és szegény Lázár dramatizált történetének házról házra való eljátszása, illetőleg templomban való eléneklése.

Hamvazószerda a nagyböjt első napja. Más, régies szegedi nevei bútfőszerda, bútfogadószerda, amellyel a Lányi-kódexben is találkozunk. Bukovinai székelyek ajkán hammazószerda, tréfásan fogöblítőszerda, az ország több vidékén (Tura, Óbecse) szárazszerda. Hercegszántó, Dávod magyarságának ajkán tisztaszerda, amely kétségtelenül a sokác, horvát cista sreda átvétele. A bánáti katolikus bolgároknál is ez a neve, viszont ezek a far-

sangvasárnapot mrasnata nedelja, vagyis „piszkoshét“ néven is emlegetik. E megnevezések még nyilvánvalóan középkorias szemléletre vallanak: a farsangi dőzsölés a bűn szennyébe sodorhatja a gyarló embert, amelyből csak üdvös töredelemmel tisztulhat meg.

A hamvazószerda és nagyböjt első vasárnapja közötti pár napnak Pölöskefőn húshagyó, Sümegen semmihét, általában azonban csonkahét így a csütörtöknek is csonkacsütörtök, Székelyföldön kövéracsütörtök, zabálócsütörtök, tobzódócsütörtök, Székesfehérvárott torkoscsütörtök, Kéthelyen kifsarsang a neve. Ilyenkor még megették a farsangi ételmaradékot, hogy kárba ne vesszen. Az ország egyes vidékein ezt a csütörtököt is kövéracsütörtök névvel illetik. Ez az azonosítás, illetőleg eltolódás nyilvánvalóan másodlagos, hiszen hagyománya e helyeken is az eredeti: sokat kell enni, jól kell lakni.

A nagyböjt első vasárnapja (liturgikus néven: Invocabit) a csonkavasárnap.

Második hete, illetőleg vasárnapja (Reminiscere) Telegdi Miklósnál, továbbá Bujákon nevetlenvasárnap, Tápén guzsahét, guzsavasárnap, Szakmáron guzsolóhétt, guzsolóvasárnap, Hangonyban vitérhét, vitérvasárnap, Győr vidékén torkoshét, illetőleg torkosvasárnap.

A harmadik hét és vasárnap (Oculi) népi nevei Tápén nevetlenhét, nevetlenvasárnap, Bujákon fehérvasárnap, Győr vidékén búzahét, Kunszigeten buzsahét, Rábagyarmaton guzsuhét, a kalocsai tájon, Szakmáron fébűthét, fébűtvasárnap.

Szinyei Merse Pál egyik kora tavaszi tájat ábrázoló képének az Oculi nevet adta. A hajdani deákos műveltségű úri vadászok a vasárnapot az ez idő tájt kezdődő szalonkaes miatt tartották számon.

Érdemes ehhez azokat a rigmusokat idézni, amelyeket a vadászok a böjti vasárnapokhoz (Schnepfenonntage) fűznek. Egy Zirc vidéki félnépi regula szerint Reminiscere: keresni gyere! Oculi: itt vannak, ni! Laetare: sok szalonka jár-e? Judica: rosszkor jár. Palmarum: nincs vásár. Quasimodo vasárnapján ül szalonka a tojásán. A mondókának német párhuzamát is ismerjük.

A rákövetkező szerda lőcsei kalendárium-beli neve böjtközépnep, Kresznericsnél böjt dereka. Öreg kalocsaiak fébűtszerda néven emlegetik, és szigorúan megböjtölik.

A negyedik (Laetare) Tápén, Szakmáron, az északi csángóknál süket hét, süketvasárnap, az Érsekújvári- és Winkler-kódexben még süketpéntek is, Hollókőn csíkvasárnap, Győr vidékén guzsahét, Mezőföldön guzsapéntek, a Döbrentei-kódex szerint guzsalyütővasárnap, Telegdi Miklósnál, napjainkban is Bujákon guzsalyvasárnap.

A guzsaly megnevezés nyilvánvalóan az aszszonyi szövés-fonás befejezését jelenti. Tavaszodik, kezdődik a mezei munka. A csíkvasárnap elnevezést magyarázza a mihálygergei hagyomány: guzsalyvasárnap hosszúra vágott metélt tésztát kell enni; hogy majd vékony szálú legyen az új kender.

Az ötödik hét és vasárnap (Judica) általában és közismerten feketehét, feketevasárnap. Rákövetkezik a feketehétfő. A Lányi-kódex szerint ez a süket hét, süketvasárnap, előtte süketpéntek, Melich János szerint a muraközi horvát nyelvjárásban is gluha, vagyis süket (vasárnap).

Hatodik (Palmarum) : közismerten és már az Érdy-kódexben virághét virágvasárnap. A régiségben virágcsütörtök, a Veszprémi-kódexben, a szegedi népnyelvben pedig, de elvéve más tájakon is virágszombat. A nagyhétnek Somogyi Elek szegedi származású minoritánál („Idvesség mulatság“, 128) sanyarú hét, az őrségi Bajánsenye reformátusainak ajkán videshét a neve.

Nagypénteket a csíki székelyek olykor hosszúnappal, az északi csángók pedig aszúpéntek néven emlegetik.

A húsvét népnyelvi alakváltozatai az északi csángóság és őrségi magyarság ajkán husét, Göcsejben többek között hüsit, Hollókő, Gyöngyöspata és bizonyára még más faluk palóc népe körében is nagyvasárnap.

A húsvéti ünnepeket a rákövetkező nyolcad zárja. Ezt hajdanában a nép is jobban számon tartotta. Ezért máig fehérhét, fehérvasárnap (Quasimodo, dominica in albis) a neve. Görögkatolikusaink ajkán csonkahét, illetőleg fényeshét. Ilyenkor a halottakat a húsvét öröme miatt fehér palástban temeti a pap. A vasárnapokhoz kapcsolódó régi liturgikus eredetű hagyomány a mátkálás, komatálküldés. Innen az ormánsági mátkázóvasárnap, moldvai csángó mátkaváltóvasárnap elnevezés.

A húsvét és pünkösd közötti lakodalmazó időszaknak a szegedi tájon zódfarsang, Zentán

báránfarsang a budavidéki némettség ajkán is Lamblfasching a neve.

Fülöp és Jakab (máj. 1.) napjának Sellyén Leveles Fülöp, a májusfának Székelyföldön jakabfa, jakabág, hajnalfa a neve.

A fagyosszenteket Göcsejben fagyosnapok névvel illetik.

Áldozócsütörtök neve az északi csángóknál egyházi szláv jövevényszóval isz pász.

Az áldozócsütörtök és pünkösd közé eső vasárnapnak a „Sermones Dominicales“ szerint váróvasárnap (dominica expectationis) a neve. A Czuczor-Fogarasi Szótárban a pünkösd előtti hét a vöröshét, piroshét. Tímár Kálmán szerint kalocsai szóhasználatban ez a pünkösd és a rákövetkező szentháromságvasárnap közé eső hét.

A pünkösd moldvai csángó neve ruszáli. Ez román jövevényszó.

A szentháromságvasárnap állítólagos széke-lyföldi neve kicsipünkösd.

Úrnapja középkori szegedi neve a Lányi-kódex tanúsága szerint szentvért nap.

Keresztelő Szent János, másként Szent Iván (jún. 24.) zabor-vidéki neve Virágos Szent János, szegedi öregek ajkán olykor Búzavágó Szent János.

Péter-Pál (jún. 29.) Bujákon Pál-Péter.

Mihálynak (szept. 29.) Szegeden olykor Borszűrő Szent Mihály neve hallható.

Márton (nov. 11.) Göcsejben Minciémmárton, Mincién (=Mindszent) Szent Márton, Csikszentmártonban Nagypoharú Szent Márton. A szegedi tanyákon Borfújtó Szent Márton: „a must mostanra megforr, a dugót bele lehet a hordóba ütni“. Ilyenkor Márton lúdjával és újbórral áldomásoztak régebben országszerte. Innen a hazainak tetsző deák mondás: gaudia Martini: anser et amphora vini, vagyis: Márton öröme: a lúd és a boroskancsó.

Népünk az újbórral és András közötti időszakot többfelé, így a szegedi tájon is kifsarsang néven emlegeti, mert mostanában sok a lakodalom. Mezőkövesden régebben a lakodalmat éppen a Márton és advent közötti három héten ülték, és az egyes heteket így emlegették: első, középső, utolsó lagzi.

Andrásnak (nov. 30.) a szegedi tájon tréfás Disznóölő Szent András neve is járja.

A karácsonyt megelőző négyhetes készülési időnek tudvalevőleg advent a szegedi nép ajkán advent a félegyházién ádvint, Istensegíts

székelyeinek körében ed vent a neve: az egyházi év, illetőleg a karácsonyi ünnepkör kezdete.

A Szeplőtelen Fogantatás (dec. 8.) göcseji neve Földtöltő Boldogasszony, illetőleg Eketöltő Boldogasszony.

A Luca napjától karácsonyig terjedő, mágikus telítettségűnek érzett időszakot Hídvég, Diósvizlő népe tizönkét napok névvel illeti.

Karácsony böjtje, másként Ádám-Éva napja voltaképpen vigília, ünnepélyes készület, amelyet népünk több néven is emleget. Rozsnyó vidékén, görögkatolikusainknál, evangélikus tírjákoknál, debreceni kálvinistáknál váltakozva karácsony viliája – vilia estéje, az istenségi székelők ajkán karácsony szenvedje, röviden szenvedje, az andrásfalvia-

kén szenvedjeeste, a bukovinai eredetű Székelykeve szóhasználatában szenvedeste, az északi csángóknál karácsony szenvedje, Csúza református faluban béved, máshol Ormánságban bévödeste, Bátán bővedeste, egyes helyeken, így Hódmezővásárhelyen karácsony szombatja, tanult köreinkben, továbbá Dunántúlon szenteste, a német heiliger Abend tükörszava járja.

A két karácsony köze, vagyis a nagykarácsony (dec. 25.) és kiskarácsony (újév napja) közé eső időszak az ormánsági reformátusoknál félhét az erdélyi Mezőségen csonkahét, a moldvai csángóknál tekereshét, Göcsejben számos napok. Ez utóbbiak különben vízkeresztig számíthatnak, megfelelőjük a német Zwölfte.

malintfalva 2000. március

MINDEN NYAVALYA ELLEN VALÓ HASZNOS RECEPT

– Beszélgetés Dr. Velkey Györggyel, a Bethesda Református Gyermekkorház igazgatójával –

*Az interjúra való készülésem során beigazoló-
dott az a feltételezésem, hogy egy nem mindenapi
emberrel szinte naponta készítenek interjút.
Kutatásaim során, a média minden válfajában
találtam Önnel riportot, interjút, vallomást. Nem
könnyű a helyzetem, mert nem szeretnék olyan
kérdéseket feltenni, amelyeket már mások is fel-
tettek előttem. Először is kérdéseimet nem a kór-
házigazgatónak szeretném feltenni, hanem annak
a keresztyén embernek, aki az életének minden
területén bizonyosságot tett Istenbe vetett hitéről.*

*Rendhagyó módon egy gyors kérdés-felelettel
szeretném kezdeni a beszélgetésünket. Szavakat
sorolok fel egymás után, és azt kérném Öntől, hogy
gyorsan asszociáljon ezekre a fogalmakra, mond-
ja azt, ami azonnal az eszébe jut a szóról.*

Család

Nagyon fontos nekem. Melegség, biztonság, gyerekkor.

Munka

Szenvedély. Az alap lételemem.

Barátság

Ritka. Fontos, hogy legyenek jó barátaim.

Pihenés

Nekem mindig egy dilemma volt, hogy mi is a pihenés. Nem tudok jól pihenni, vagy nem tudom, hogy mikor pihenek, mikor nem.

Szorgalom

Mondjuk így, hogy akaraterő. Egy kicsit az önmagam megerősökölése. Sokszor szükség van rá.

Hit

Levegő. Nélküle nem megy. Minden levegő.

Remény

Kegyelem. Nagyon sokszor hiányzik a re-

mény, és az mindig kegyelem, ha úgy érezzük, hogy birtokában vagyunk.

Kegyesség

Ez a szó, hogy kegyesség, tőlem idegen, mert számomra nagyon formákkal telt.

Könyörületesség

Egy mérce. Magamat is sokszor azáltal tudom megítélni, hogy miközben a nagy dolgok felé megyek, mennyire voltam és vagyok könyörületes.

Bűnbánat

Küzdelem. Mindennap meg kell küzdenünk, hogy valódi bűnbánatra jussunk.

Tisztaság

Vágy.

Imádság

Az egyedüli igazi valóság. Az igazi kapcsolat.

Jócselekedet

Disszonáns számomra a szó, mert lehet csak forma. Akkor jó a cselekedet, hogyha valóban imából és hitből fakad.

Türelem

Belőlem többnyire hiányzik, ez fáj, törekszem rá.

Engedelmesség

Fegyelmettség. Nehéz, de fontos. Szeretem. Meg kell érte nagyon küzdeni.

Alázat

Szerintem az alázat hiányzik ma legjobban a világból. Igazából alázatban kerülhetnek helyükre az emberek, közösségek, ügyek, tevékenységek, dolgok.

Ártatlanság

Ez az, ami leginkább meghat, elbűvöl az igazi, tiszta ártatlanság.

Krisztusban való bizalom, Krisztus elfogadása

Kizárólagosság. Nincs más. Úgy mondanám, hogy eljutottam oda, hogy nem kérdés: csak benne lehet bízni.

Lelkiismeret

Napi kontroll. Erősen lakozik bennem.

Személyes áldozat

Nehéz erre néhány szót mondani. Valahogy ez kapcsolja össze a napi életet Krisztussal. Ha meghozom az áldozatomat, akkor vagyok részese a megváltásnak. Minden cselekedtemben egy alapmotívum.

Vidámság

Ez olajozza meg a mindennapjaimat. Helyre tud billenteni.

Isten és a felebarát iránti szeretet

A szeretet az, ami mindennek értelmet ad és mindent mozgat.

Köszönöm. Mielőtt komolytalannak tűnnék, gyorsan elmondom, hogy az első négy bemelegítő fogalmat leszámítva, a többi egyik neves református elődünk írásából merítettem. Bod Péter református lelkész oktató művében, a Szent Hilárius-ban (1760) olvashatjuk a következőt:

„Ki a legbölcsebb orvos? A Krisztus, aki a szívnek fájdalmát, a léleknek nyavalyáját el tudja venni a maga véreből készített orvossággal.

Mondj már egy minden nyavalyák ellen való próbát, hasznos recipét? Ez olyan, mellyel valakik szorgalmasan éltenek, soha halált nem láttanak, hanem Idvezítőnk karjai között életben maradtanak. Vegyed

*Az igaz hitnek gyökerét,
élő reménységnek levelét,
kegyességnek balzsamumját,
könyörületességnek a magvát,
bűnön való bánatnak mirrháját,
tisztaságnak virágját,
imádságnak tömjénjét,
jócselekedetnek gyümölcsét,
békességes tűrésnek liliumát,
engedelmességnek rózsáját,
alázatosságnak a porát.*

Mindezeket törd meg az ártatlanságnak mozsárjában. Tölts reá könnyhullatásnak vizét. Szúrd által a Krisztus szenvedésében való bizodalomnak rostáján. Tedd a jó lelkiismeretnek fazekába. Főzd meg a nyomorúságoknak vizénél és a szenvedéseknek lángjában. Főzzed víg szívvel. Ha megfőtt, hűtsd meg felebarátodhoz való szeretetnek gyakorlásával. Elegyítsd föl az Istenhez való szeretetnek édes nádmézével.

Egyél minden este és reggel akármicsoda állapotodban az Isten akaratján való megnyugvásnak kanalával! Hathatós hasznát fogod érzeni, próbált orvosság. Valakik ezzel éltenek, a halált elkerülték.“

Ez a „szívet vidámító, elmét élesítő, kegyességre serkentő“ írás készítetett arra, hogy ezt a rendhagyó beszélgetést e köré az idézet köré fonjam. Számptalan interjúban és riportban bizonyoságot tett már arról, hogy életét és munkáját is Istennek szentelve éli és végzi. Menjünk most ismét sorra a fogalmakon, és néhány mondattal fejtsse ki, legyen szíves, mire gondolt, amikor a válaszait adta.

CSALÁD

Nagy családban nőttem fel, és most is nagy családban élek. Hatan vagyunk testvérek és mindegyik testvéremnek sok gyereke van. Nekünk öt van. Összetartó, meleg család, amiben nagyon sokat tanultam és máig nagyon sokat tanulok. Ugyanakkor egy ilyen nagycsaládnak örök dilemmája az, hogy gát is tud lenni. Ez azt hiszem, nálunk szerencsésen helyre került. Igyekszünk gondot fordítani arra, hogy nyitottak maradjunk szellemileg, lelkileg és fizikailag is.

MUNKA

Abban a különös helyzetben vagyok, hogy úgy érzem, hogy amiket csinálok – és elég sok mindent csinálok –, azok rám vannak szabva, tehetségemhez és egyéniségemhez mérten. Az elsősorban, hogy a Bethesdában, egy keresztyén gyermekkórházban, gyermekintenzív gyógyász vagyok. Ez egy gyönyörű szakma, mert nagyon gyorsan és határozottan kell tudni dönteni, örökösen jelen kell lenni, és tudni kell csapatban dolgozni. Mindezt pedig egy református kórházban, katolikusként. Most sokkal többet dolgozom más körülmények között. Főigazgatóként, vagy szakmapolitikai

és szakmai szervezetekben, vagy a magyar gyermekintenzív- és aneszteziológiai társaság elnökeként, vagy egyházi szervezetekben. Sokszor közel az egészségpolitikához. Mindet nagyon szeretem. Sok híd-szerep jutott rám, kapcsolatot kell létrehoznom emberek, közösségek, gondolatok, eszmék között.

BARÁTSÁG

A barátságokban nagyon nagy szükségem van a közlésre és a meghallgatásra. Ugyanakkor én is szívesen meghallgatok másokat. Viszont ha ez nem őszinte, akkor az zavar. Fontosak azok a barátságok, amikor őszintén, egymásra odafigyelve, egymást befogadva, akár csendben is együtt vagyok valakivel. A másikat hallgatva és elfogadva, befogadva és mondjuk úgy, hogy körülölelve. Ezt nevezem én barátságnak, és ez nem mindig szavakat jelent, hanem akár egy egyszerű együttléteket is. Hála Istennek sokszor sikerült és sikerül ma is ilyen kapcsolatokat megélnem, hol a nagycsaládon, hol a gyülekezeten belül, de a munkahelyen is.

PIHENÉS

A pihenés nálam a munkával összefügg. Nehéz nekem szétválasztani ezt a kettőt és ez biztos hiba is. A pihenéssel leginkább azt élem meg, hogy gyötrelmes a munkából lelassítanom. Viszont azt is érzem, hogy szükségem van rá. Igyekszem tudatosan, fegyelmezetten a pihenésre szánt időket megnevezni és betartani. Erre a családom is igényt tart, mert a pihenés legtöbbször közös. Sajnos nem sikerült az élet adta ritmusokat betartani, hogy naponta, hetente, évszakonként rendszeresen beiktatva, tisztességgel, polgári módon éljek. Egyszerűen nem sikerült ezt a fajta pihenést is biztosító rendet kialakítanom. Ezért mondom, hogy a pihenés disszonanciát okoz bennem, hogy mikor és hogyan is kellene pihennem. Ám ahogyan öregszem, egyre inkább érzem, hogy muszáj ezt rendezni.

SZORGALOM

Ez a fogalom is fejtörést okoz számomra. Szorgalomra akkor van szükség, amikor az nem jön magától, amit egyébként csinálni kellene. Ez egyfajta akaraterő, önmagunk legyőzése egy kicsit. Szorgalmas embernek tart a környezetem, ami abból adódik, hogy sokat dolgozom. Valójában ezt nem tartom nagy

erénynek. Talán azért, mert szeretem azt, amit csinállok és fontosnak is tartom. Azt tartom nehezebbnek, amikor az embernek önmagát kell túllépnie, hogy a feladatait, vagy mondhatom azt is, hogy a kötelességét végezze. Nekem például a pihenésre fordított időben kellene talán szorgalmasabbnak lennem.

HIT

Az élet különböző küzdelmei során eljutottam oda, amikor minden kétséget kizárva elmondhatom, hogy az élet hit nélkül értelmetlen és lehetetlen is. Erre építem a napjaimat, meg az egész életemet, hogy hiszek, mert ezt tartom egyedüli elfogadható igazságnak. Ebből épül fel minden. Ez ad erőt ahhoz, hogy embereket gyógyítsak. A világnak van egy rendje és én ezt észlelem, hiszem is. Úgy érzem, hogy ebben a rendben meg van a magam helye és szerepe.

REMÉNY

Sokszor előfordul velem, hogy a reménytelenség hatalmába kerülök. A rosszul alakuló dolgok szinte agyonütnek, és ilyenkor imádkoznom kell, hogy újra érezzem a reményt. A remény ilyen értelemben kegyelem és egy következménye annak, hogy a hitemet meg tudom-e élni, valósággal bele tudok-e helyezkedni vagy csak lebeg körülöttem.

KEGYESSÉG

A kegyesség számomra nem pozitív értelmű szó, mert leginkább negatív dolgok tapadnak hozzá. Nagyon sokszor a formalizmust jelenti számomra, amikor különböző kegyességi irányzatok, legyen szó bármelyik keresztyén felekezetről, egy zárt közösség formáját veszi magára. Nyilvánvaló, hogy ez az érzés a személyes tapasztalatom alapján alakult ki bennem és maga a szó nem negatív értelmű. Nagyon szeretem az evangélium egyetemes-ségét, tiszta levegőjét, és amikor ezt megpróbálják valamilyen módon törvényesíteni, az számomra idegen. Ezekkel a különböző mozgalmakkal kapcsolatban bennem mindig van egyfajta félelem, hogy túldefiniálják önmagukat és leszűkítik az evangélium egyetemes-ségét.

KÖNYÖRÜLETESÉG

A legtöbbször azokat az embereket tartom, akik

természetesen könyörületesek. A szegényeket észreveszik és ráteszik az életüket vagy a pillanatukat, vagy ami éppen van nekik, arra, hogy befogadják, segítsék őket. Úgy gondolom, hogy ez a valóságos szolgálat. Én inkább szárnyalóbb alkat vagyok, aki nagyobb ívű dolgokba keveredek bele, rendszerekben gondolkodom, ezért nekem nem spontán és nem természetes, hogy azonnal észrevegym a kicsit és lehajoljak mellé. Talán ezért is tisztelem ezeket az embereket annyira, és igyekszem magamat is arra nevelni, hogy figyelmesebb legyek. Szerintem az első lépése a könyörületességnek az, ha a másik embernek nem csak a szomorúságát veszem észre, hanem a vidámságát is. Szeretném, hogy képes legyek magamat beleképzelné a másik ember helyzetébe és tudjam azzal segíteni őt, amivel éppen kell.

BŰNBÁNAT – LELKIISMERET

Igyekszem rendszeresen, minden nap számot vetni magammal, és ezt megpróbálom igazságosan megtenni, pro és kontra, tehát nem elfedni és nem felnagyítani a bűneimet. Veszélyes ez a két irány, hiszen valóságosan jelen vannak a világunkban és bennem is. Egyik részről flegmatikus az egyén a bűneivel szemben, a másik részről pedig hitetlenül bűnbánó az ember és hajszolja maga előtt a bűneit úgy, hogy nem hisz a feloldozásban. Szeretem naponta letenni, világosan nevével nevezni a dolgokat, hogy aztán újra kezdhessem az életem. Így minden nap egy-egy új sejt lehet, egy új egység az élet szervezetében. Nagyon fontos és sokszor kínzó kelléke a bűnbánat az életemnek.

TISZTASÁG

Nem könnyű a mai világban tisztának lenni, ugyanakkor egy nagyon szép és számomra őszintén vágyott állapot. Benne élve ennek a világnak a legkülönbözőbb dolgaiban, menthetetlenül rárakódik az emberre a mocsok, amit leginkább úgy lehet kezelni – én legalábbis így próbálom –, hogy igyekszem belül tiszta maradni. Nem a tekintetekkel foglalkozom, hogy ki milyen mocskot lát rajtam, hanem azzal, hogy képes legyek belül megtisztulni.

IMÁDSÁG

Nagyon fontos az imádság. Ha nem imádkozom rendszeresen, akkor eltompulok. Fontos, hogy naponta imádkozzak, főleg reggel, akkor

nélkülözhetetlen. Az imádság közben kerül helyre bennem minden. Többször megvannak az imaalkalmaim, és ilyen értelemben az ünnepeknek külön jelentőségük van. Az ima segít átemelni egy másfajta látásmódba, hogy képes legyek az Igét befogadni. Számomra ez egy igazi párbeszéd Istennel, egy kegyelmi állapot, amit nagyon nehéz megfogalmazni.

JÓCSELEKEDET

Ez az örök kérdés. Főleg nekem, mint egy katolikusnak a református közegeben. Én nagyon is értem ezt a Római levél dilemmát, nagyon fontos számomra a motívuma minden cselekedetemnek, és az engem körülvevő világban is igyekszem mindig megkeresni azt. Magyarán szólva azt gondolom, hogy az számomra, milyen motívummal és milyen hitbeli meggyőződéssel történik meg az, ami teszek, teszünk. Lehet formálisan is jót cselekedni, aminek sokszor önző a motívuma. Valójában az a jócselekedet, ami tiszta hitből fakad. Ezt nyilván nehéz másokban lemérni, de azért az ember önmagában le tudja.

TÜRELEM

Én nem vagyok türelmes ember. Igyekszem magamat edzeni. Leginkább a családom panaszkodik emiatt sokat, meg a közvetlen körülöttem lévő. Nagyon nehezen várok ki valamit, egyáltalán az idővel nagyon céltudatosan igyekszem gazdálkodni, és ezért nehéz talán. A türelemnek az az egyik mércéje, hogy a mások idejével felelősséggel tudjak bánni. Hogy az emberek munkájának és az eseményeknek, a dolgoknak is meg tudjam adni a maguk méltóságát. Hogy a fontos kérdéseknek, az értékeknek legyen elegendő a rászánt idő és a tér. Nekem ez mindennapi küzdelmem.

ENGEDELMESSÉG

Nehéz az emberi engedelmisség, de fontosnak érzem, hogy a helyemen kell lenni és meg kell tennem, amivel tartozom másoknak. Ez azért sokszor lemondást igényel. Istennek engedelmeskedni értelmes és boldogító. De az adott pillanatban nem ritkán bonyolult, mert átímádkozottak, élő lelkiismeretűnek kell lenni, hogy meghalljam, amire hív. És akkor még ott van a belső tunyaság is.

Itt alapvetően egyfajta önmegvalósításról is szó van. Isten teremtett világa iránti tisztelet-

ből le lehet vezetni azt, hogy mért is kell aláztatónak lennem vagy mi is az alázat. Azt gondolom, hogy ebben mindig van mit tanulnunk. Igyeksem a munkámban, a körülöttem levő emberekkel is aláztatónan viselkedni, de nyilván sokszor nem megy. Ha észre veszem magamon, hogy nem az isteni megvalósítás, a teremtés rendjébe illeszkedés, hanem az „önmegvalósítás“ hajt, vagyis hiúságok, karriervágysok motiválnak, akkor azt nagyon gyorsan igyeksem tudatosan helyre tenni.

ÁRTATLANSÁG

Az nagyon szép. Lehet természetesen, elemien egyszerű, de lehet már megszenvedetten is egyszerű az ártatlanság. A tiszta, ártatlan helyzetek, emberek, akár természeti képek engem megtisztítanak és meghatnak. A gyerekekben különösen megtalálható az ártatlanság, ami azt is jelenti, hogy a gyerekek között élni, annyit jelent, hogy a tisztaság és az ártatlanság között élni. Jó, hogy gyerekorvosként és apaként is sokat vagyok gyerekekkel, minél több időt töltök velük, annál inkább megtisztulok lélekben.

KRISZTUSBAN VALÓ BIZALOM

Tulajdonképpen a lényegét a hitnél és az imánál már elmondtam. A barátaimba, a családtagjaimba és a munkatársaimba vetett bizalom egyedül csakis Rajta keresztül valósulhat meg. Tehát ezek a kapcsolatok ugyanakkor azt is jelentik, hogy ők a hitbeli testvéreimé is váltak.

SZEMÉLYES ÁLDOZAT

Valójában, ami értelmes cselekedet, az valahol mind áldozat is. A Krisztusban való létnek egyfajta megnyilvánulása. Tehát az, hogy Vele, Benne teszem a dolgomat, az egyfajta áldozat is. Akkor szép, jóleső igazán egy eredmény, egy út, egy munka vége, ha az áldozattal járt. Így illeszkedik Krisztuson keresztül a teremtés rendjébe a munka, a pillanat.

VIDÁMSÁG

Általában, hála Istennek vidám közegben vagyok a gyermekeim között, a családomban. Nagyon szeretem a humort, kiegyensúlyoz, helyre billent. Magamon is elég jól tudok nevetni. Ha egymás után nagyon sokszor

merev arcokkal és helyzetekkel találkozom, akkor azok megbénítanak, és akkor kiéhezek a humorra. Sokszor vagyok feszült helyzetben ahhoz, hogy ezt igényeljem.

SZERETET

Bármit gondolok, teszek vagy mondok, egyedül csak az számít, hogy az Isten és embertársaim iránti szeretetbe illeszkedjen. A szeretet az, ami mindennek értelmet ad és mozgat.

Karácsony közeledtével nem mehetek el úgy, hogy ne kérdezzem meg hogyan fognak telni az ünnepek otthonában a családdal, illetve itt a kórházban a gyermekek között?

Épp a feleségemmel beszélgettünk arról, hogy nem kéne már karácsonyfát sem állítani, mert a formák már annyira ki vannak üresedve ezektől az örült fogyasztói ráhatásoktól. Most talán a szokottnál tudatosabban törekszünk arra, hogy valóságos és meleg szeretet legyen a karácsony. Erre külön figyelünk már az adventben is, felkészülve az ünnep méltóságára is. Szeretném, hogy újra megszületessen bennem és a környezetemben Jézus. Nem könnyű a belső csendességet ehhez elérni, mert ilyenkor nagyon felgyorsulnak az események. Rengeteg az ünnepség, a jótékonyági rendezvény, fáradt is vagyok így év végére.

A kórházban is azt érzem, hogy ebben a bizonytalan, sok szempontból embertelen világban egyre nagyobb a lelki igény arra, hogy minél közelebb lehessünk a másikkal, hogy így a várakozás csendjében, befogadva a másikat, szeretetben legyünk egymással mind a munkatársak, mind a betegek. Így várom most a karácsonyt. Maga az ünnep természetesen gyülekezeti és családi körben zajlik, de mindig van bennem egy erős vágy – és ez szép is szokott lenni – karácsonykor a szolgálatra is. A karácsony számomra akkor teljes, ha ebből a „bejglievős“, karácsonyfa állító, éjfél misés közegből átlépek a diakóniába, ami annyit jelent, hogy az ünnep egyik napján ügyeletet szoktam vállalni. Most 25-én, ha nem is ügyelni, de készenlétezni fogok, hogy aki éppen akkor rászorul, annak, ha lehet, tudjak szeretetet adni.

máthsonfotó 2000. március

máthsonfotó 2000. március

A BUDAFOKI REFORMÁTUS GYERMEKLÁTÓGATÁSI ÉS SZEGÉNYMISSZIÓI SZOLGÁLATRÓL

1. rész

A kezdetekről

Akik nyitott szemmel járnak hazánkban, szembesülnek azzal az óriási problémával, hogy az emberek „elégnek“ a mindennapi megélhetésért való küzdelemben, s így a szülők sokszor a gyermekeik nevelését részben az iskolára, részben az utcára bízják. S ezzel együtt jár még a nagyfokú szegénység is, ami a gyermekbűnözés melegágya, ami nem csak Budapesten nagy gond. Olykor ezt a családi gondok (csonka családokban felnövő gyerekek, családi erőszak, alkoholizmus, drog, stb.) tetézik.

Én magam is csonka családba születtem. A csepeli „panelgettóban“ nőttem fel, édesanyám éjt nappallá téve dolgozott, hogy két testvéremmel együtt fel tudjon minket nevelni, s így jobb híján minket az iskola, meg az utca nevelt. Tulajdonképpen gyermekfejjel tapasztaltam meg „szép új világunk“ szeretet nélküli oldalát. Jól emlékszem még ma is, hogy a korgó gyomorra a verekedés, a gyűlölet és az erőszak volt az orvosság.

A szüleim úgy látták, hogy a legjobb az lenne, ha intézetbe adnának. Ez nagyjából 1989 tavaszán volt. S ekkor jött egy váratlan lehetőség, hogy Tiszakesziben, egy kis Heves megyei faluban Szilágyi Zoltán református lelkész ifjúsági gyermektábort szervezett problémás fiatalok számára. Könnyű volt eldöntennem, hogy megyek-e a táborba vagy sem, mivel édesanyám azt mondta, hogy „vagy ez, vagy az intézet“.

A táborban az első megdöbbenő dolog az volt, hogy az emberek számomra megmagyarázhatatlan okból szeretik egymást. Különösen igaz volt ez a lelkészcsaládra, ahol a testvérek is igazi testvérként szerették egymást. Még most is előttem van az a kép, amikor az

egyik lelkészgyerek kapott egy tábla csokit az édesapjától, s az volt az első dolga, hogy az összes testvérét megkínálta. Nem értettem, mi ez. Ahelyett, hogy egyedül ette volna meg, szétosztotta. Hát mi van itt?

Nem sokkal később, a következő ilyen nyári táborban értettem meg, hogy nem „mi“, hanem „Ki“ van itt Tiszakesziben, ebben az egyházi táborban: az élő Jézus Krisztus. Döbbenetes hatással voltak rám az akkori lelki alkalmak, s egyre jobban éreztem, hogy Jézus hív magához. Szombat délelőtt omlott bennem össze az utolsó ellenállás a megtéréssel kapcsolatban, amikor arról a történetről volt szó, hogy Jézus a kereszten van, feje fölött a háromnyelvű tábla, hogy Ő a zsidók királya. A körülötte levő nép pedig gúnyolja, köpdösi, tanítványai megtagadják, elhagyják, s Ő mégis azt imádkozza: „Atyám, bocsásd meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek“. Ekkor döbbenem rá, hogy ez az a szeretet, ami hiányzik az én életemből, hiszen számomra eddig az egyetlen megoldás a gyűlölet volt. Gyűlölni mindent és mindenkit.

Ez volt az az önzetlen Szeretet, amit mindig is kerestem, s nem kaptam meg soha senkitől, s most itt a lehetőség, hogy az enyém is legyen. Még a szombat esti koncert előtt az egyik fiút, akiről tudtam, hogy hitben jár, megkértem, hogy jöjjön át imádkozni velem a templomba, mert szeretném átadni az életemet Jézusnak. Ő vállalta, és miután átkísért, a Tiszakeszi Református Templom karzatán átadtam az életemet Jézus Krisztusnak megvallva bűneimet, és azt mondtam: „Ha az én nyomorult, gyűlölködő életemből tud egy szerető és szerethető életet formálni, akkor cselekedje meg, s legyen olyan az új életem, amilyennek Ő szeretné látni.“

Miután hazatértem ebből a táborból, az első

dolgom az volt, hogy bocsánatot kértem a szüleimtől mindenért, és elmondtam nekik, hogy befogadtam a szívembe Isten szeretetét, Jézust, és erre nekik is van lehetőségük. Ők azóta sem tértek meg, de látják működni Isten szeretetét az életemben, és ez hat rájuk.

A megtérésem után nem sokkal Pasarétre mentem evangelizációra, ahol egy fiatal pár elhívott bennünket a Kelenföldi Református Gyülekezet Kisífi közösségébe. A közösség akkori vezetői megkérdezték, hogy nem főznék-e a nyári, alsós gyerektáborban, amire én örömmel igent mondtam (ekkor már elsős szakács szakmunkás voltam). Életem egyik legmeghatározóbb lelki élménye volt ez az első hét, ahol Istennek szolgálhattam teljes szívemből, lelkemből, elmémből (és erőmből), s főzhettem az ő dicsőségére.

Különösen csodálatos számomra, hogy a táborban volt egy hét év körüli kislány, aki alig érte még fel a zöld konyhaasztalt, de bejött segíteni, sőt ő nyerte meg a konyhai segítőversenyt is. Évekkel később ez a kislány a szegénymissziós munkában nagy segítségemre volt, főként a Tiszakeszi és Tahi táborokban.

Mindezek után nyaraimat Tahiban konyhai szolgálattal töltöttem. Egyre több gyermekhetet szerveztünk, egyre többször kellett főzni, s ezeknek a heteknek a gyümölcse az lett, hogy nemcsak a lelki alkalmak voltak lelkiek, hanem a konyhai munka is Isten dicsőségét szolgálta. Sokan tértek meg a csendesheteken. Kezdtél világossá lenni előttem, hogy Isten nemcsak azt szeretné, hogyha fizikailag táplálnám az ő népét, hanem lelkileg is.

1997 februárjában megkaptam az Úrtól az elhívást (éppen érettségire készültem), a Máté evangéliuma 10. részéből: „...hanem menjetek inkább Izrael házának eltévelyedett juhaihoz, elmenvén pedig prédikáljatok, mondván: Elközelített a mennyeknek országa.“ Ebből pedig megértettem, hogy Jézus azt akarja, hogy beadjam a felvételi papírjaimat vallástanár-történelem szakra, ahova föl is vettek. A tanulmányaim alatt, 1997-98 tájékán fogalmazódott meg bennem, hogy Isten azt akarja, hogy olyan háttérű gyermekek között szolgáljak, amilyen háttérből magam is jöttem, hogy segítsék nekik megtalálni azt a Szeretetet, amire én is rátalálhattam Jézusban.

Az akkori gyülekezetemben, Kelenföldön, több missziói szolgálatba is beálltam már az

érettségim évében, így a kórházmisszióba és a gyermeklátogatási szolgálatba is.

A kelenföldi gyermeklátogatási szolgálatot az áldott emlékű Nagy Géza presbiter kezdte el, a templomépítő Sebestyén Andor nyomdokain haladva, s végezte ezt a munkát a legnehezebb kommunista időkben is. Ez a szolgálat abból állt, hogy egy igés lappal és egy csokoládéval köszöntötte a gyülekezetben megkeresztelt születésnapos gyermeket. Ez a munka folytatódott, és 2001-ben teljesedett ki, amikor nemcsak a megkeresztelt gyerekeket látogattuk meg, hanem az iskolai hittanra járó gyerekeket is elkezdtük látogatni az én vezetésem alatt, főtiszteletű Takaró Károly püspök megbízásából. Nagyjából ekkor alakult meg a Kelenföldi Gyermeklátogatási Szolgálat.

A látogatások során rengeteg olyan családdal találkoztam, ahol szociális problémák voltak, így egyre inkább kezdtem rádöbbenni, hogy valamit tennie kellene az egyháznak, hogy ezeken a szegény családokon és gyerekeken segítsünk. Az első lépés az volt, hogy felmértük a legproblémásabb családokat, ahová rendszeresen vittünk ruhát, élelmiszert, és egyéb csomagokat. A gyülekezetben főként karácsonykor voltak ilyen megmozdulások. Különösen hálás vagyok Istennek a 2003. évi gyermekkarácsonyért, ahol közel 360 gyerek énekel a Kelenföldi Református Templomban. 2002 és 2004 között közel 20 munkatárs mintegy 1000 gyermeket látogatott meg. A látogatáson kívül részt vállaltak abban is, hogy egyes szegény családoknál a fizikai munkából is kivegyék a részüket (lakásfelújítás, festés, parkettacsizolás, lakkozás, akciós bútorszállítás, betonkeverés, bevásárlás, ruhaszállítás stb.), nem is beszélve a nyári táboroztatásról, s annak a segítségével. 2001 és 2004 között már 5 gyermektábort csináltunk nyaranta (közel 200-250 gyerek). Ezekből 4 Tahiban volt, egy pedig Tiszakesziben. Majd 2005. január 1-én új állomáshelyemre, Budafokra érkeztem, ezzel az Igével: „Íme, nyitott ajtót adtam elődbe, amit senki be nem zárhat.“ (Jel.3,8) És még ebben a hónapban megalakult a Budafoki Református Gyermeklátogatási és Szegénymissziós Szolgálat, Nagy Péter lelkipásztor támogatásával.

MÁRAI SÁNDOR

MENNYBŐL AZ ANGYAL*

MENNYBŐL AZ ANGYAL – MENJ SIETVE
Az üszkös, fagyos Budapestre.
Oda, ahol az orosz tankok
Között hallgatnak a harangok.
Ahol nem csillog a karácsony.
Nincsen aranydió a fákon,
Nincs más, csak fagy, didergés, éhség.
Mondd el nekik, úgy, hogy megértsék.
Szólj hangosan az éjszakából:
Angyal, vigyél hírt a csodáról.

Csattogtasd szaporán a szárnyad,
Repülj, suhogj, mert nagyon várnak.
Ne beszélj nekik a világról,
Ahol most gyertyafény világol,
Meleg házakban terül asztal,
A pap ékes szóval vigasztal,
Selyempapír zizeg, ajándék,
Bölcs szó fontolgat, okos szándék.
Csillagszóró villog a fákról:
Angyal, te beszélj a csodáról.
Mondd el, mert ez világ csodája:
Egy szegény nép karácsonyfája
A Csendes Éjben égni kezdett –
És sokan vetnek most keresztet.
Földrészek népe nézi, nézi,
Egyik érti, másik nem érti.
Fejük csóválják, sok ez, soknak.
Imádkoznak vagy iszonyodnak,
Mert más lóg a fán, nem cukorkák:
Népek Krisztusa, Magyarország.

És elmegy sok ember előtte:
A Katona, ki szíven dőfte,
A Farizeus, ki eladta,
Aki háromszor megtagadta.
Vele mártott kezét a tálba,
Harminc ezüstpénzért kínálta
S amíg gyalázta, verte, szidta:
Testét ette és véréit itta –
Most áll és bámul a sok ember,
De szólni Hozzá senki nem mer.

Mert ő sem szól már, nem is vádol,
Néz, mint Krisztus a keresztfáról.
Különös ez a karácsonyfa,
Ördög hozta, vagy Angyal hozta –
Kik köntösére kockát vetnek,
Nem tudják, mit is cselekesznek,
Csak orrontják, nyínak, gyanítják
Ennek az éjszakának a titkát,
Mert ez nagyon furcsa karácsony:
A magyar nép lóg most a fákon.

És a világ beszél csodáról,
Papok papolnak bátorságról.
Az államférfi parentálja,
Megáldja a szentséges pápa.
És minden rendű népek, rendek
Kérdik, hogy ez mivégre kellett.
Mért nem pusztult ki, ahogy kérték?
Mért nem várta csendben a végét?
Miért, hogy meghasadt az égbolt,
Mert egy nép azt mondta: „Elég volt.”
Nem érti ezt az a sok ember,
Mi áradt itt meg, mint a tenger?
Miért remegtek világrendek?
Egy nép kiáltott. Aztán csend lett.
De most sokan kérdik: mi történt?
Ki tett itt csontból, húsból törvényt?
És kérdik, egyre többen kérdik,
Hebegve, mert végképp nem értik –
Ők, akik örökségbe kapták –:
Ilyen nagy dolog a Szabadság?

Angyal, vidd meg a hírt az égből,
Mindig új élet lesz a vérből.
Találkoztak ők már néhányszor
– A költő, a számár, s a pásztor –
Az alomban, a jászol mellett,
Ha az Élet elevent ellett,
A Csodát most is ők vigyázzák,
Leheletükkel állnak strázsát,
Mert Csillag ég, hasad a hajnal,
Mondd meg nekik, –

mennyből az angyal.

*New York, 1956.

mártonfotó 2006. március

BOLYKI JÁNOS

TŰZBŐL KIKAPOTT ÜSZÖG

Előbb az Álom uralkodott. Aludtak a nyájnak őrizői. A Számadó, a bojtárgyerek, a véreszemű kosok és a néma anyajuhok, még a kisbárány sem moccant a hasukban, csak másnap volt esedékes az ellés.

Sötétség az Álom takarója. Már-már mindent elborított ez a sötétség. Az égen egyetlen csillag sem fénylett, s a pásztor azt várta, hogy kialudjék a tűz. Már csak az világított a bethlehemi mezőn. A pásztort is el-elborították az Álom hullámai, siettetni akarta a tűz kialvását, hogy nyugodtan elheverhessen ő is. Elkezdte hát botjával szétkotorni a lángoló hasábokat.

S akkor meggyulladt a bot.

Nagy szégyen volt ez: pásztorhoz nem méltó ügyetlenség. Kirántotta a botot a tűzből, belenyomta az égő végét a földbe. Nem lángolt már a vége, csak parázslott. Még akkor is parázslott, mikor a pásztortűz már régen hamvába holt.

A pásztor nézte botja végén a ki nem alvó parazsat. Most már nem tudott elaludni. Bántotta, hogy ügyetlen volt, hogy csak az ő szemét kerülte az álom, hogy elszálltak felette az évek.

Talán az eltűnt éveket akarta visszakergetni a múlt homályából, amikor megsuhintotta feje fölött az izzó végű pásztorbotot. Szikrák röp-pentek szét a tovasuhanó parázsból. Utánuk bámult, míg azok egyenként bele nem olvadtak az éjszakába.

Most apró köröket írt le a bottal és a parázs mintha látatömegként fortyogna csillagolvasztó (vagy kelesztő?) katlanában. Ilyen lehetett a világ kezdetén, mikor az ősgomolygást Renddé alakította az isteni Szó (*I. Móz. 1:1-5*).

Aztán lefelé tartotta a botot s parazsa lángra lobbant. Felemelte, s mintha ama lángoló pallos lett volna, amit a Kérub tartott, mikor az Úr a Kertből kiűzte a fellázadt Embert (*I. Móz. 3:24*).

Kétszer laposan suhintott vele vállmagasságban és feljebb. Tüzes lépcsőfokok rajzolódottak ki a sötétben. Szándékosan suhintott magasabban és még magasabban. Egészen olyan volt, mint Jákob létrája, de angyalok helyett csak zsarátnokok repdestek körülötte.

Hogy-hogy nem égett el még ez a bot? – csodálkozott, s eszébe jutott a Bokor, a Meggyulladt s El-nem-alvó. Ágaskodó köríveket vágott a levegőbe, mind gyakrabban, mind gyorsabban, s az izzó fények úgy érték egymást kusza összevisszaságban, mint egyszer, az Égő csipkebokorban. Csak a megszólító Hang hiányzott még.

A parázs viszont egyre feljebb kúszott a botján, tüzes fogával egyre rágta, lángjával hamuvá emésztve a fa egykor kemény rostjait.

- Nem pásztorbot ez már, csak „tűzből kikapott üszög“ – gomolygott benne kesernyés füstként a gondolat. – Mint Zakariás prófétánál az Úr mondta Jósua főpapról: „Avagy nem tűzből kikapott üszög-e ez?“ (*Zak. 3:1*). – Ilyenek vagyunk mindnyájan – látta be megadóan az igazságot –, ilyen a főpap, a törvénytudó, a farizeus meg a nép. De legfőképpen ilyen vagyok én magam. Tűzből kikapott üszög. Elhajítani való.

Azzal messze ívben elhajította csaknem elégett pásztorbotját. Az szentjánosbogárnyi, keskeny fénycsíkot vont maga után, majd eltűnt a semmibe. Maradt a tökéletes sötétség. A pásztor is elaludt.

Azt álmodta, hogy mennyei trónjáról fel-emelkedett a Népek Pásztorja. Egyet suhintott botjával, s világosság támadt az Égen, mert előhívta a Csillagokat „szám szerint mindnyájat nevéen szólítva. Nagy hatalma és erőssége miatt egyetlen hijok sincsen“ (*Ézs. 40:26*).

„Melyitek mutatja az utat Hozzá?“ – kérdezte a Népek Pásztorja. De a Csillagok csak riadtan tekintettek egymásra. Olyan sápadtnak érezték tündöklő fényüket a mennyei trón ragyogásában, hogy egyik sem tartotta magát méltónak. Végre a két legnagyobb – akiket tulajdon isteneikről Szaturnusznak és Jupiternek neveztek el a római pogányok – félénken megkapaszkodott egymásba. „Talán így, együtt elég lesz a fényünk?“ – kérdezték tétován. „Induljatok!“ – parancsolta a Népek Pásztorja. S azok együtt ragyogtak fel Napkeleten.

Most következett a második suhintás. Erre fénylőhomlokú angyalok jelentek meg a meny-

nyei trónus körül. Számuk tízezerszer tízezer volt meg ezerszer ezer (*Jel. 5:11*). S szólt hozzájuk Az, Aki „az Ő angyalait szelekké teszi és szolgálit tűz lángjává“ (*Zsid. 1:7; Zsolt. 104:4*).

„Milyen dalt fogtok Róla énekelni?“ Ezüstcsengésű suttogás indult meg az angyalok közt. „A Leghangosabb, a Legdicsőbb, a Legünnepibb dal jó Lesz-e?“ – tanakodtak. Végül a Hírvivő Angyalok komoly tekintetű csoportjára figyelt a Népek Pásztora, akik azt akarták zengeni: „Hirdetünk néktek Nagy Örömet“ (*Luk. 2:10*). „Hirdessétek!“ – parancsolta nekik. S azok indultak az isteni gondolat sebessége szerint.

A Népek Pásztora fénylő botját most harmadszor is megsuhintotta. Erre a világ min-

den hamvába holt igaz tüze parázslani, izzani, majd lángolni kezdett. Őrtüzek és jelzőtüzek, otthonok meg emberi lelkek kihűlt tüzei, örömtüzek és ünnepi tüzek lángoltak, lobogtak, s egy pillanatra mintha az Ég lett volna a sötétebb, s a Föld a világosabb.

A pásztor felébredt. Koromsötétnek képzelte a valóságra ébredést, de fölötte vakítóan ragyogott a mennybolt. Előbb csak egyetlen angyalt látott, de „hirtelenséggel jelenék az angyallal mennyei seregek sokasága“ (*Luk. 2:13*). A pásztor szíve nem volt már kikapott üszög: felgyült benne a bethlehemi láng.

Azon az éjszakán a Jászolban szemeivel e világra rámosolygott a Gyermeke.

marionfotó 2000. március

MEDGYESSY LÁSZLÓ

HLEBA*

„Adj enni ellenségednek“
(Róm. 12,20)

Amint mondani szokták, anyai nagyapám rossz időben, rossz helyen született. Csak húsz éves volt, mikor kitört az első Világháború. Zenészként dolgozott, fiatal feleségével és egyéves kisgyermekével boldog volt. Hamarosan ennek az életnek befellegzett, amikor az osztrák-magyar hadseregben találta magát a galíciai fronton, egy rókalyukban ücsörögve, szeretett hegedűje helyett, fegyvert szorongatva várta a hatalmas Orosz Birodalmi Hadsereg következő támadását.

Hadifogságba esett. Szibériában tartották fogva 16 évig, ahonnan semmi életjelet nem tudott adni magáról. Egy évtizeddel később, minthogy hivatalosan halottá nyilvánították, a nevét is felvésték falujában az elesett hősök tiszteletére emelt emlékműre. Nagyapa hazatért ugyanolyan kevéssé volt ünnepélyes, mint az elmenetele. A nagyanyám ajtót nyitva nem látott mást, mint egy toprongyos koldust, aki egyre csak azt hajtogatta: „Én vagyok az, a férjed.“ Nagyanyám elájult.

Kisfiúként sok történetet hallottam tőle. A kedvencem az volt, amelyekben egy bátor katona a lelkiismeretére hallgatva ételt adott az ellenségének, és ezzel bizonyosan befolyásolta a háború végkimenetelét. Ma, amikor a fegyveres konfliktusok újra tombolnak, helyénvaló megemlékeznünk erről az ismeretlen hősről.

Nem hangsúlyozhatjuk túl az I. Világháború brutalitását. Az, hogy a modern fegyvereket idejemúlt hadi stratégiákkal párosították, azt jelentette, hogy milliónyi katonának testközelben kellett küzdenie, valamint elképesztő számú sebesültet és halottat.

Nyomorúságos dolog volt földalatti fedezékben élni. Nagy záporok után a katonák nem tudták elvezetni a vizet, nem tudták kitakarí-

tani az árkokat, emiatt azok bűzös szennyvízcsatornává váltak, tele úszkáló szeméttel és emberi ürülékkel. Ebben a mocskos vízben és sárban közönséges bőrbakancsokban állni kínzó lábbetegségeket okozott. Ez a környezet csak a patkányoknak volt jó.

Ha az árkokban embertelen volt az élet, annál rosszabb már csak kívül volt. A két ellenséges hadsereg sáncai párhuzamosan futottak néhány száz méter távolságban egymástól. Közöttük volt a rettegett senkiföldje, a vérmező, ahol a kölcsönös mészárlás nagy része végbement. A mesterlövészek ott rejtőztek a homokzsákok mögött, s egy véletlenül kidugott karra vagy fejre azonnal golyózápor zúdult.

Az Orosz Birodalmi Erők habár nagy embertartálékokkal rendelkeztek, viszont kevés felszereléssel. A felső parancsnokságnak, melyet maga a cár vezetett, az emberi élet nem volt drága, mikor az ellenség sáncárainak beveteléről kellett döntenie. Pirkadatkor az oroszok hirtelen kimásztak viszonylagos biztonságot nyújtó árkaikból, és kezükben puskákkal, megpróbálták végigrohanni a választékon, mielőtt eltalálnák őket. Mögöttük volt a támadók második sora, immár puskák nélkül. Nekik elesett bajtársaiktól kellett elvenni a fegyvert, hogy újabb néhány lépést futhassanak, mielőtt a halál utolérné őket. Aztán jött a harmadik, a negyedik, gyakran még a tizedik fegyvertelen sor ember.

Ezek az értelmetlen támadások pusztá emberirtássá váltak, amik órákig is eltartottak. Az osztrák-magyar oldalon célzásra sem volt szükség; csak lőni a közeledő, védtelen oroszokra. Akkor maradt abba a puskaropogás, mikor a fegyverek már izzottak a szüntelen tüzeléstől. A véres köztes sávot beterítette a puskaapor sűrű, keserű füstje, s ez burkolta be

*Az eredetit, angol nyelvből fordította: Dányi-Nagy Máriaó

ezer és ezer jajgató, halálosan sebesült ember utolsó agóniáját is. A hulla hegyek emléke élete végéig kísértette Nagyapát.

De a második karácsonyon mindkét fél ereje elfogyott. A hírhedt orosz tél, a sovány koszt és ruhaellátás, a türoképeség határáig hajszolta a katonákat. Az osztrák-magyar parancsnokság karácsonyi ajándékként mindenkinek egy frissen sült cipót adott. Nagy volt az öröm. A kenyér illata és íze hazavitte őket a szeretteikhez, egy meleg szobába, tiszta ágyba, roskadásig rakott asztal mellé. Sokan úgy döntöttek, kis falatonként fogyasztják el a finom ételt, csak hogy tovább tartson.

Ám egy erdélyi parasztfiú másképpen gondolkodott. „A mi falunkban az a szokás, hogy karácsonykor békét kötünk az ellenségeinkkel. Ételt viszünk annak az embernek, hogy kifejezzük a jó szándékunkat. Lehet, hogy oda kéne adnom ezt a kenyeret a mi ellenségeinknek, az oroszoknak.“ Erre hangosan felkiáltott: „Valaki tudja, hogy van oroszul, a kenyér?“ „Hleba“ – kiáltotta valaki.

Mielőtt bárki megakadályozhatta volna, magasan a feje fölé emelte a kenyeret, hogy kilátszódjon az árokból, és ahogy a torkán kifért elordította magát: „Hleba, hleba!“

Egy golyó sem jött. Az orosz parasztnak ugyanazt jelentette a kenyér, mint a magyaroknak. Egy gondoskodó Isten ajándékát, az élet szent forrását, olyat, amit meg kell csókolni, mielőtt felvágjuk. Belelőni ebbe a kenyérbe olyan lett volna, mintha saját anyjukra lőttek volna.

Rövidesen ez az erdélyi fiú már ott állt az árok szélén, lassan megindulva az orosz vonal felé, egyedüli pajzsként – az azonnali halál ellen – a cipót tartva maga elé. Ekkorra már kíváncsi fejek százai figyelték az esemény kimenetelét mindkét oldalon. Mikor elért a sáv közepére, emberünk hirtelen megállt, de tovább ismételtette az életmentő szót: „Hleba, hleba!“

Ekkor csoda történt. Egy orosz kimászott az árokból, és óvatosan odalépett a magyarhoz. Ezen a ponton hősrünk majdnem halálos bal lépést követett el: kabátja alá nyúlt, és elővett egy hatalmas kést. Rögtön felmorajlott az orosz oldal. De ez a moraj menten el is halt, ahogy a fiú egy jókora szeletet kanyarított a kenyérből, s nagy mosollyal az arcán átnyújtotta azt az „ellenségnek“.

Perceken belül emberek százai követték e példát. A vérmező, ahol ezrek haltak erőszakos halált, és ahol minden négyzetcentiméter át volt itatva emberi vérrel, most a nyugalom és megbékélés szigetévé változott. A magyar kenyérhez az oroszok hoztak kolbászt és szalonnát, megosztották a dohányukat, és (micsonda abszurdum) vodkát ittak egymás egészségére. Még képeket is mutogattak a szeretteikről: kisbabákról, kopasz kisfiúkról, leánykákról nagy masnival és ijedt feleségekről, akik mind arra várnak, hogy apa épségben hazatérjen. Később énekversenyt csaptak, és együtt zenéltek. Ezek az ártatlan idegenek, akiket valami távoli, ismeretlen érdek arra kárhoztatott, hogy egymást öldököljék, hogy siralomházban éljenek, hogy egyszerre hóhérok és áldozatok legyenek, most barátok lettek. Csodálatos karácsony volt az.

Csak később derült ki, hogy egyik oldal tisztjei sem voltak jelen ennél az emlékezetes eseménynél, mert ők kétségbeesetten hívták parancsnokaikat utasításra várva. Először az oroszok reagáltak: bármilyen áron, de akadályozzák meg ezt a gyülekezést, mert rontja a birodalmi csapatok harci kedvét! A tisztiek azonnal megjelentek, és visszaparancsolták katonáikat az árkokba. Akik lassan mentek vagy egyáltalán nem, azokat megostorozták. (A „kanchukának“ nevezett kegyetlen bőrkorbács egy orosz tiszt alapfelszerelésének része volt.)

Az osztrák-magyar vezetés még ennél is durvábban reagált. Új nevet találtak ki arra a bűntettre, amit a katonák elkövettek: „az ellenséggel való barátkozás“. Ezt súlyos árulásként értelmezték, komoly vétségként, ami rögtön hadbíróági eljárást követelt.

Habár ebben a helyzetben a katonák még engedelmeskedtek a feletteseiknek, de a rendkívüli eseménynek a híre futótűzként terjedt árkok százmérföldjeit is átívelve. A parancsok ellenére sorra köttettek illegális meg egyezések a katonák között, s mindez odáig fajult, hogy az egész keleti front végül összeomlott – akár az Orosz Birodalom.

Nem születtek történelmi tanulmányok és nem folyt kutatás, hogy van-e bármilyen kapcsolat egy bátor ember tette és az I. Világháború között. Ugyanakkor a hitben járó emberek tudják, hogy a Történelem Úra felhasznál-

hat akár egy falat kenyeret is, hogy világra-
szóló eseményeket befolyásoljon.

Mindenesetre az bizonyos, hogy a mai kon-
fliktusokban használt hadászati pszichológia
első leckéit ebben a háborúban tanulta. Neve-
zetesen:

1. A vezetőknek szakadatlanul démonizálni
kell az ellenséget, hogy a csapatokat harcra
küldhessék.

2. Meg kell akadályozni, hogy harcosaik
emberi arcot fedezzenek fel az ellenségen.

Különben katonáikkal nagy baj lesz – nem
fognak többé lőni.

URUNK, BOCSÁSS MEG NEKÜNK!

mártonfotó 2000, március

mártonfotó 2006. március

WASS ALBERT

A CSODÁLATOS BALZSAM MÉG A LIKAS ZSÁK*

Hallottam volt annak idején, egy messzi múltba veszett régi karácsonyestén, a kandaló előtt. Az ablakon kívül sűrűsödött már a szürkület, s lassanként elvesztek benne a hólepte erdélyi hegyek. A kandallóban pattogott a száraz bükkfa. Nagyanyánk birsalmasajt szagú szobájának öreg bútoraira sárga fénypázmákat vetettek a táncoló lángok. Mi gyerekek ott hevertünk a szőnyegen s fojtott izgalommal vártuk, hogy megszólaljon odaát a nappali szobában a kicsi ezüstcsengő, s meghirdesse a karácsonyfával érkező angyalt.

Nagyanyánk ott ült a hintaszékben, közel a kandallóhoz. Fején fekete csipke főkötő, térdein a vedlett bársonytakaró s vékony ujjai fürgén billegették a csillogó kötőtűket.

- Hol volt, hol nem volt – kezdte el nagyanyánk a mesét, hogy gyorsabban teljék az idő – hetedhét országon túl, az Óperenciás tengeren túl ott, ahol a kurta farkú malac túr, volt egyszer egy szegény favágó ember. Feleségével s hét nevetlen gyermekével élt ott a falu közepén, egy szép nagy nádfödeles házban, s vágta, vágta fönt az erdőben a fát, napkeltétől napnyugtáig. De hiába dolgozott akár milyen sokat, hiába vitte haza minden keresztét, mégsem volt öröm és boldogság az otthonában. Egyéb se volt ott, csak panaszkodás. Panaszkodott a feleség folytonosan, hogy ez rossz, az rossz, hogy lám, az egyik gonosz szomszéd így, a másik gonosz szomszéd úgy, s még a gyermekek is savanyú képpel jártak-keltek egész nap, panaszkodtak azok is, hol a tarutóra, hol a szomszéd gyerekekre, s annyit panaszkodtak, hogy mindenki messzire elkerülte őket, mintha csak ragályos beteg lettek volna.

Nagy szomorúságot okozott ez a szegény favágó embernek s így igyekezett még több fát vágni, hogy több pénzt vihessen haza, hátha attól elmúlik otthonában a keserűség. Még télidőben is vágta a fát fönt a hegyen, látástól

vakulásig, derékig érő hóban, de mind nem használt semmit. A keserűség továbbra is csak megülte a családját, akár az átok.

Karácsony estéjén is ott érte a szürkület fönt az erdőben. Még a karácsonyról is megfeledkezett szegény, annyira nyomta lelkét a búbánat. Mikor aztán besetédett annyira, hogy a baltája végit is alig látta, nagyot sóhajtott s elindult hazafele. S hát ahogy ott haladt lefele a hólepte sötét ösvényen, egyszerre csak megpillantott egy kis töpörödött anyókat, aki egy irdatlan nagy köteg rőzse alatt görnyedezett.

- Hova viszi azt a sok rőzsét, öreganyám? – kérdezte meg jó szívvel a favágóember.

- Haza, édes fiam – felelte nyögve a kicsi öregasszony –, hogy legyen tüzelőm karácsony napjára.

- Aztán miért nem küldi a fiát, vagy valamilyik fiú-unokáját fáért? – kérdezte a favágóember –, nem való magának az ilyen terűt cipelni s méghozzá éccaka!

- Nincs nekem senkim a világon, édes fiam, azért – sóhajtott a kicsi öregasszony –, magam viselem a gondot, nincs kivel megoszom.

Megesett rajta a szegény favágóember szíve.

- Adja csak ide azt a terűt – mondotta jó szívvel –, majd én lecipelem a házához, maga csak mutassa az utat.

- Jaj, áldjon meg a Jóisten érte – hálálkodott az anyóka –, csak kövess engem, nem kell messzire menned.

A favágóember hátára vette a rőzseköteget, s aztán csak mentek szóttanul a havas estében lefele a hegyről, elől a töpörödött öregasszony s mögötte a favágóember a rőzsével. De nem a falu irányába mentek, nem ám, hanem hamarosan letértek a járt ösvényről s bé egyenesen a sötét, ember nem járta szálerdőbe. Csudálkozott ezen a favágóember, de nem szólott semmit, csak cipelte a nehéz rőzseköteget a vénasszony nyomában. Bent aztán, a

*Megjelent 1965-ben a Kanadai Magyarság 52. számában.

legsötétebb szálerdő közepén, egyszerre csak kicsike kis tisztásra értek, s a kicsike tisztás közepén ott állt egy kicsike ház, olyan kicsi, hogy majdnem a tetejéig belepte a hó.

- Tán nem itt él? – ijedt meg a favágóember, mert még medvének is rossz lett volna ott egymagában, olyan elhagyatott hely volt az a nagy erdőség közepén.

- Én biz'a itt – felelte a kicsi öregasszony, s már nyitotta is a szűk kicsi ajtót –, hozd be, lelkem, egyenest a házba, ha nem restelled, hadd gyűjtsak magamnak egy kis tüzet idebent a tél hidege ellen. A szegény favágóember becipelte a rőzsét a kicsi házba, letette a kemence sarkába, baltájával ügyesen fölaprózta, s még a tüzet is fölszította a kemenében.

- Fizesse meg a Jóisten, amit értem cselekedtél – hálálkodott az anyóka –, de azt mondd meg nekem, édes fiam, hogyan van az, hogy te is itt töltöd a karácsonyestét kint az erdőn? Nincsen családod?

A szegény favágóember sóhajtott erre egy nagyot, s elpanaszolta a maga baját. Hogy biz'a van neki családja, van szép otthona is, de egyéb sincs benne csak panasz, meg keserűség, mert hiába próbál akármit, a felesége meg a gyermekei egyebet se látnak maguk körül, csak rosszat.

Csóválta a töpörödött kis öregasszony a fejét azon, amit hallott. Aztán csak azt mondta:

- Jót tettél velem, favágóember, s jótét helyébe jót várj. Adok én is neked valamit, aminek hasznát veszed.

Azzal fölnyúlt a polcra, s levett onnan egy kicsi nyírfakéregből készült tégelykét, meg egy nagy likas zsákot. Odanyújtotta őket a favágóembernek.

- Vidd ezeket haza magaddal, édes fiam, s mihelyt hazaértél, kend meg ezzel a balzsammal, amit a nyírfakéregben találsz, a feleséged szemét s a gyermekeid szemét is sorba. S ha megkented vele a magad szemét is végül, akkor kioldozhatod ezt a zsákot is s a többi majd meglátod. Eridj hát Isten hírével.

A szegény favágóember zsebre dugta a nyírfakéregből készült kicsi tégelykét, s még a likas zsákot is a vállára vette, csak hogy kedvében járjon az öregasszonynak. Aztán illedelmesen elköszönt, kilépett az ajtón, s elindult a hólepte setét erdőn keresztül hazafele.

Fúrta azonban az oldalát a kíváncsiság erő-

sen, hogy mi is lehet abban a nyírfakéregben. S mikor beért a fák közé, hát csak megállott, fölnyitotta a tégelyke födelét, belenyúlt az ujjával, s megkente mindkét szemét az öreg anyóka balzsamával.

S hát csudák-csudája! Amikor újra kinyitotta a szemét, úgy meglepődött, hogy még a lélegzete is elállt! Mert a kicsi tisztás helyén nagy széles tisztást látott, s annak közepén nem egy kicsike fakunyhót, de nem ám, hanem egy gyönyörűségesen szép kacsalábon forgó tündérpalotát! S a tündérpalota aranyos kapujában nem egy töpörödött anyóka állt, hanem egy szépséges szép angyal, maga az Úrjézus karácsonyi angyala.

Ki tudja, meddig állt volna ott bámészkodva, ha eszébe nem jut a vállán csüngő likas zsák. S hát ahogy odanéz, nem likas zsák volt az sem, hanem tiszta aranyfonalból szőtt gyönyörűséges karácsonyi zsák, színültig tele almával, dióval, karácsonyi mézeskaláccsal, selyem fejkendővel, patkós csizmácskák! Olyan nehéz volt a sok szép karácsonyi ajándék a vállán, hogy meggörbedt alatta.

Futott is haza nagy örömeiben, ahogy a lába bírta. Még a tündérpalotáról is megfeledkezett.

- Hé, asszony! Aprócselédék! – esett be ajtóstul a házba. – Idenéztek!

Azok néztek is reá nagy savanyúan, az asszony meg a gyerekek, de nem vidult föl az ábrázatuk.

- Mit nézzünk? Likas zsákot? – dohogott az asszony – van abból itthon is elég. Bezzeg a szomszédok karácsonyt ünnepelnek, de nekünk még a morzsából se adnak.

Megijedt az ember, nézett hátra a vállán csüngő zsákra, de bizony aranyból volt az s tele ajándékkal. De eszébe jutott hirtelen a balzsam, s kapta elő a kicsi nyírfakérgyet, bekente az asszony szemét nagy gyorsan, be a gyerekek szemét is sorra, s hát egyszeribe olyan nagy világosság támadt a házban, mintha ezer gyertyát is meggyújtottak volna. Mosolygott az asszony, kacagtak a gyerekek is és körülugrándozták nagy örömmel.

- Jaj, de szép aranyzsák! – kiabálták. – Oldja már ki, édesapám, hadd lássuk, mi van benne!

Az ember pedig letette a nagy aranyzsákot a padlóra, megoldotta a száját s szedte ki belőle egymásután a sok gyönyörűséges holmit. Piros szattyánbőr csizmát, selyemkendőt az asszonynak, birkabőr ködmönkét, patkós csiz-

mácskát mind a hét gyereknek, kosárra való aranyos kalácsot, piros almát, ezüst diót. Volt is akkora öröm a házban, hogy még a cirmos cica is tánkra kerekedett.

- Annyi sok jó van itt, hadd osszuk meg a szomszédokkal mondta hirtelen az asszony. Azzal megrakott egy kosarat kaláccsal, karjára vette, s vitte át a szomszédokhoz. Az ember meg csak ámult, mert ilyesmi még nem esett meg soha.

De ámult a falu is, biz'a. Mert attól a naptól kezdve nagyon megváltozott ám az élet a favágóember háza táján. Nevetés és nótaszó hallatszott onnan reggeltől-estig, öröm és vidámság töltötte meg pincétől a padlásig a házat, s aki csak bevetődött a kapuján, nem győzte dicsérni a szíves vendéglátást. Úgy megkedvelte őket mindenki a faluban, hogy hamarosan bírónak is megválasztották a favágóembert, s azóta is boldogan élnek, hacsak meg nem hóttak. Az ám. Itt a mese, fuss el véle.

Nagyanyánk elhallgatott, s néhány pillanatig csönd volt a szobában, csak a tűz pattogott szelíden a kandallóban. Aztán Margit húgom, aki még csak négyéves volt akkor, vágyakozva föl-sóhajtott nagyanyánk lába előtt a szőnyegen.

- Én is szeretnék ebből a balzsamból, nagy-mama...

- Semmi se könnyebb annál, lelkecském – felelte nagyanyánk, huncutkás mosollyal a kötőtűi mögött –, adott a jó angyal minden emberfiának egy csipetnyit belőle, mindjárt a születése napján. Oda rejtette el a fületek mögé, oda hát. Keressétek csak meg az ujjatokkal. Ott, ott. Kicsikét fentebb. Érzed az ujjad bögyeivel? Nocsak dörzsöljétek meg a szemeteket vele szaporán. Úgy ni. Dörzsöljétek csak.

Dörzsöltük, dörzsöltük ujjunk begyivel a szemünket, hogy a könnyünk is majd kicsordult tőle. S egyszer csak, mintha varázslat történt volna, megszólalt a szomszéd szobában a kicsi ezüst csöngettyű. Akkorát dobbant tőle a szívem, hogy még ma is emlékszem reá. Felszártunk a szőnyegről, ahányan voltunk, szaladtunk az ajtóhoz s kitértük szélesre. A nappali szoba kellős közepén, száz fehér gyertya fényében csillogva, sziporkázva, ott állt a legszebb karácsonyfa, amit valaha is láttam.

Fél évszázad eltelt azóta. S ahogy visszagon-dolok most nagyanyánk meséjére, úgy érzem, hogy bizony jól tennénk, ha mindannyian, akik még itt élünk a földön, megkeresnénk végre a fülünk mögött azt a csipetnyi balzsamot, amit az Úrjézus angyala eldugott volt oda, s ledörzsölnénk vele szemünkről a rosszak látásának csúnya hályogát.

mártonfotó 2006. március

A MUSICAL WITCHCRAFT A KÖZELMÚLT- BAN MEGJELENTETTE A ZSOLTÁROK ÉS FILMZENE CÍMŰ ALBUMÁT

„Az előző Witchcraft album, az Utópia 2002. decemberi megjelenése óta ismét négy év telt el, és most új zenei összeállítással jelentkezőnk. Alapvető változás a korábbi albumokhoz képest, hogy a témaválasztás tekintetében két fő vonulatban gondolkodtunk: egyrészt folytattuk a saját zenei ötleteink dalba öntését, másrészt református zsoltárok és énekek feldolgozását kezdtük el...

Az új albumon az elmúlt négy évben készített és feldolgozott zenei termésünkből válogattunk. A címadó szvitben a témaválasztásnál említett kétféle zenei vonulat ötvözését valósítottuk meg - reméljük nemcsak bennünk „állt össze a kép” és „kezdődött el a filmforgatás...”

Fontos szempont volt az is, hogy a stúdiófelvételek mellett érzékelhesse a közönség a koncertjeink hangulatát is – hiszen ezek egyszeri, pillanatnyi érzelmi töltéseket adnak vissza, sokszor kicsit „fésületlenül” ugyan, de

annál őszintébb belső tartalommal! A zenei megvalósításban a régi tagok (Kollár Attila, Naszádi Gábor, Szirtes Edina, Kornis Ferenc) mellett új zenészekkel is bővült csapatunk: Király Lóránt – basszusgitár és Óry Tamás – dobok, akikkel nagy-nagy örömünkre már a csatlakozásuk első heteitől kezdve „egy nyelvet” beszélünk és játszunk...

A lemez koncertfelvételeket tartalmazó részébe a 2004. áprilisi, Szent Margit Gimnázium Dísztermében adott unplugged koncertünkről beillesztettünk három kompozíciót Pócs Tamás (basszusgitár) és Vámos Zsolt (gitár) remek közreműködésével.

Minden korábbi zenésztársunknak és jelenlegi muzikus barátomnak közös lemeze ez!

Szeretettel ajánljuk ezt az albumot mindenkinek, aki szereti az instrumentális zenét és az új zenei dimenzióban megszólaltatott zsoltárokat is...”

Sok szeretettel: Kollár Attila

KEDVES OLVASÓ(K)!

CSP INDULÁS!

Hosszú idő után az első CSP hírlevelet olvashatjátok. Sok bizonytalanság után ugyanis végleg eldőlt, lesz Csillagpont 2007-ben is. Természetesen már korábban megkezdődtek az előkészületek, hogy újra örömteli és megerősítő találkozásra nyíljon lehetősége a református ifjúságnak.

Amit már tudni lehet: a Csillagpontra 2007. július 17-21. között Sárospatakon kerül sor, reménységünk szerint több mint 2000 fiatal részvételével. A találkozó üzenete a *váradalom* és a *közösség* témákhoz kapcsolódik. Erről hamarosan bővebb tájékoztatást adunk.

Nem csupán résztvevőként, hanem „tanácsadóként“ és aktív szervezőkként is számítunk rátok. Számos lehetőség nyílik a bekapcsolódásra, az istentiszteletektől kezdve a támogatók felkutatásán át a helyi rendezésig. Javaslatot tehettek fellépőkre, igehirdetőkre, programokra egyaránt.

Szeretettel fogadjuk észrevételeiteket, javaslataitokat és felajánlásaitokat, de megnyugtató érzés az is, ha imádságban hordozzátok a Csillagpont sorsát.

Első nyereményjáték

Rögtön feladatot is adunk, hogy lássátok, nem a levegőbe beszélünk. A színpadi produkciók listája ugyanis mostanában áll össze, ti pedig nagyban hozzá tudtok járulni az előadók sorának összeállításához. *A kérdés:*

Mely zenekarokat szeretnétek látni/hallani a Csillagpont nagyszínpadán?

Javaslataitokat a munkacsoport figyelembe veszi, és igyekszünk azokat a színvonalas előadókat meghívni, akiket szívesen hallanátok.

Az első két válaszadónak a 2007-es sárospataki Csillagpont részvételi díját elengedjük. Azon felül a következő 30 válaszadó egy-egy Csillagpontos pólót kap ajándékba.

Kérjük adjátok meg neveteket, telefonszámotokat és a pontos postai címet.

E-mail címünk: csillagpont@reformatus.hu

A rendezvény helyszíne megtekinthető az alábbi címen: Tengerszem Kemping.

Szeretettel várom jelentkezéseketeket és ötleteiteket!

Rozgonyi Emőke
Csillagpont koordinátor

Felhívjuk kedves Olvasóink figyelmét, hogy ha havi programjait, híreiket elküldik a protestansteka@gmail.com e-mail címünkre, akkor az alábbi rovatban helyet tudunk biztosítani a megjelenéshez.

RAVASZ LÁSZLÓ
A PACSIRTÁK KARÁCSONYA

Reményik Sándornak

Assisi Ferenc mondta egyszer: ha a császárral beszélhetnék, elrendeltetném vele, hogy a pacsirtáknak karácsony estéjén magot szórjanak a havas utakra, hadd legyen részük ünnepi lakomában e szent napon nekik is. A Szent meglátta és átérezte: milyen szörnyű dolog a napsugárhoz és nyári bőséghez szokott pacsirtának szállni havas utak, dérütött mezők, hófehér földek felett. Ha egyáltalában tudna énekelni, mit énekelne ilyenkor egy árva pacsirtapár, mit énekelne ilyenkor a pacsirta párjának holtteteme felett? Utolsó dal a megfagyott világban.

Mikor ideér a Szent gondolata, hirtelen rázuhog a karácsonyi öröm forró gondolatzápora. Hiszen karácsony szánni és szeretni tanított, felfedezte a szenvedő embert, királyi művészetté avatta a jótettet, megismertette az emberekkel az élet legnagyobb örömét: az örömszerzést. Ne féljeteK, fázó pacsirták, íme, szól a király, parancsot ad, bársonymentés, tollas süvegű, szattyánsarus apródok szórják tele a hómezőket édes, friss magvakkal, s hívogatják az éhség és fagyverte sereget királyi lakomára. Szélzúgásban, fagyos csendben surran, röpül ezer madár, halk, sűrű motozás, s egyszer csak megszólal a pacsirták Te Deumának csengettyűszava.

„MEGÜRESÍTETTE MAGÁT, SZOLGAI FORMÁT VETT FEL.“

Filippi 2,7

Érdeemes eljátszani a gondolattal, mi lett volna, ha Isten úgy beszél szeretetéről, hogy nem vesz fel szolgai formát, nem lesz emberré. Ha tér és idő kötöttsége nélkül, közvetlenül érint minket Isten szeretetének sugárzása, elpárolognánk, mint a víz a napon. Simone Weil gondolata ez. A megtestesüléssel Isten megtisztelte testünket. Meghagyta azt a védőlemezt, amit nekünk kell átütnünk ahhoz, hogy vele találkozzunk. Megengedte, hogy az ő meghajlásába mi is belesimuljunk. Istennek mindenképpen el kellett rejtőznie ebben a világban. Ha nem így lenne, akkor minden Isten volna, akkor nekünk semmilyen cselekedet nem maradt volna. Viszont ő azt az utat választotta, hogy e világ rejtekébe bújjon. Jézus abban volt igazán Isten, a világ Ura, hogy lejött, hogy végigjárta a földi passió útját. Mi is abban lehetünk igazán valakik, ha lemondunk dolgainkról. Amennyit átadunk, annyink van.

Számtalanszor átélhetjük a tanulás, a nevelés területén ezt az igazságot, a jobbító jobbá lesz. De azt Istennel való kapcsolatunknak még mélyebb igazsága ez. Szeretem azt az éneket, melynek első verse így hangzik: *Én Uram, én Istenem vedd el tőlem mindenem, ami gátol feléd. Én Uram, én Istenem, add meg nekem mindenem, ami vezet feléd. Én Uram, én Istenem, fogadd el az életem, hadd legyek egészen a tiéd. Az ember sokszor tudni véli, mi vezet előbbre, mire van szüksége az élethez, és mi az, ami teher.* Jézus megtestesülése azt mutatja, hogy ő éppen abban vált igazán önmagává, hogy a mennyben hagyta azt, amire azt gondoltuk, hogy erő, és magához vette azt, amire azt mondjuk, erőtlenység. Megfordította elképzelésünket az erőről és a hatalomról. Nem tudjuk igazán mitől vagyunk emberek, mi végre vagyunk a földön. Ki kell engednünk kezünkből énünket. Karácsony igazi csodája az, ha képesek vagyunk így kinyújtani kezünket. Hányszor nyúlunk koldusként egymás felé, könyörgő kezek vesznek bennünket körül, és akarva-akaratlan, mi is átvesszük ezeket a mozdulatokat. Most Jézus születése egy másik mozdulatra hív: az önfeledt csecsemő létezésének mozdulatára. Minden tudás és akarat előtti önátadásra. *Amen.*

Fekete Ágnes

Igen, így képzelte ezt a Szent, maga is az Isten pacsirtája. De mi lenne másnap reggel? Vajon elég-e az, ha egyetlenegy napon csoda történik, és a havas táj felett elszórják az életmentő búzaszemeket? Élet-e egy olyan karácsony, amely egy nap kivételes hangulatát iktatja bele évenként egyszer kietlen, sötét és kihűlt életünkbe? Lehet-e pacsirtát tartani úgy, hogy egy hosszú télen át egyetlenegyszer kapjon szemet?

Milyen világos, hogy ha a karácsony nem lesz mindennapi erkölcs: ünnepi romantika marad csupán. Milyen kőkemény valóság, hogy a pacsirták mindennap éhesek, mindennap fáznak, s őket mindennap etetni és szeretni kell. Kihűlő világban, ólomszínű ég alatt, halálítélettel telített levegőben suhannak, szállnak, hullanak a fázó, néma pacsirták: a lelkek. Mindenikben ott halványkodik egy édes nyárnak az emléke vagy álma. Mindeniknek tele van a lelke el nem énekelhetett dalokkal. Mindeniknek vonaglik fáradó szárnya, amint menekül a zord idő körülkerítő avargyúrujéből a fény, a béke, a szeretet szigetére. Oh, mennyi ilyen lélek szálldos körülöttünk! Siessünk, halálosan sürgős a munkánk: szórjuk szét a hómezők felett a jóság búzaszemeit, apró vigasztalásokat, piciny segíteket, részvétet, kézfogást, megértő hallgatást, szűkös kamránk összesöpört morzsáit, mindazt, ami tőlünk telik: éhesek a pacsirták! Hétköznaponként, estenden, mikor megáll a nagy malom, a robot nem tapos, a gond nem őrl: hallasz-e néha halk, távoli, tiszta pacsirtaszót, azoknak a lelkeknek énekét, akiknek éppen a te kezéd vetett búzaszemet? Nem ismered őket, nem találkoztál velük; Isten elválasztotta a magvetőt és a pacsirtát, de a magvető hallja az ismeretlen pacsirta énekét, és minden pacsirta éneket mond az ő magvetőjének.

Minél hősiesebb, minél állandóbb és minél győzedelmesebb az a küzdelem, hogy a pacsirták mindennap érezzék a karácsonyi gondolat örömét, annál tisztább és hallhatóbb a világháborúban önmagát tépő emberiség harci zaja és halálordítása között a pacsirták hálaéneke. Isten ezért az énekért túri még a világot.

